

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΥ ΠΕΡ/ΝΤΟΣ & ΠΟΛ/ΜΙΑΣ

ΕΡΓΟ: «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
ΟΔΩΝ ΔΗΜΟΥ ΝΕΜΕΑΣ»

ΑΡΙΘ.ΜΕΛΕΤΗΣ: 7/2020

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ: 1.800.000,00 €

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
(ΓΕΝΙΚΟΙ - ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ)

Συνοδεύει το υπ' αριθμ.
20/17-9-20 Θ.Μ.Β
Πρακτικό Τεχνικού Συμβουλίου
Δημοσίων Έργων
Περιφέρειας Πελοποννήσου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
Α' ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

- A P Θ P O A-1
Αντικείμενο Συγγραφής Υποχρεώσεων.
- A P Θ P O A-2
Τιμολόγηση των εργασιών
- A P Θ P O A-3
Τόπος διαμονής του Αναδόχου
- A P Θ P O A-4
Διεύθυνση των έργων από τον Ανάδοχο.
- A P Θ P O A-5
Μηχανικός εξοπλισμός και εργαλεία
- A P Θ P O A-6
Εφαρμοστές αναλύσεις πμών.
- A P Θ P O A-7
Ημερολόγιο προόδου των εκτελούμενων επί μέρους εργασιών
- A P Θ P O A-8
Μελέτες και σχέδια Αναδόχου, Συμπληρώσεις - Τροποποιήσεις
- A P Θ P O A-9
Πιστοποίηση εργασιών που εκτελέστηκαν
- A' P Θ P O A-10
Μέτρα κατά τη διάρκεια εκτελέσεως των έργων
- A P Θ P O A-11
Παρατηρήσεις επί της μελέτης - Τροποποίηση της μελέτης
- A P Θ P O A-12
Αυτοψία
- A P Θ P O A-13
Αποθήκευση και απόθεση υλικών - εργοταξιακοί χώροι, προσωρινές κατασκευές
- A P Θ P O A-14
Χερσαίες και θαλάσσιες μεταφορές - πηγές λήψεως υλικών
- A P Θ P O A-15
Απολογιστικές εργασίες
- A P Θ P O A-16
Ευκολίες
- A P Θ P O A-17
Λήψη φωτογραφιών
- A P Θ P O A-18
Γνώση συνθηκών κατασκευής έργου - Ευθύνες του Αναδόχου
- A P Θ P O A-19
Βοηθητικές εγκαταστάσεις - Γραφεία - Εργαστήρια
- A P Θ P O A-20
Ασφαλίσεις
- A P Θ P O A-21
Μέτρα ασφαλείας
- A P Θ P O A-22
Σήμανση κατά το στάδιο εκτελέσεως του έργου
- A P Θ P O A-23
Διευκολύνσεις σε άλλους εργολάβους
- A P Θ P O A-24
Τήρηση νόμων - Αστυνομικών διατάξεων - Εκδοση αδειών
- A P Θ P O A-25
Νυχτερινή Υπερωριακή εργασία - Εργασία τις αργίες και εορτές
- A P Θ P O A-26
Συμβατικά Τεύχη

Β' ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

- ΑΡΘΡΟ Β-1
Αντικείμενο εργολαβίας
- ΑΡΘΡΟ Β-2
Χρονοδιάγραμμα κατασκευής - Χρονικός προγραμματισμός
- ΑΡΘΡΟ Β-3
Πινακίδες ενδεικτικές του κατασκευαζόμενου έργου
- ΑΡΘΡΟ Β-4
1. Προθεσμίες
- ΑΡΘΡΟ Β-5.¹
Εγγύηση καλής εκτελέσεως
- ΑΡΘΡΟ Β-6
Ποινικές ρήτρες
- ΑΡΘΡΟ Β-7
Διοικητική παραλαβή για χρήση
- ΑΡΘΡΟ Β-8
Πληρωμές
- ΑΡΘΡΟ Β-9
Αναθεώρηση
- ΑΡΘΡΟ Β-10
Χρόνος Εγγυήσεως και συντηρήσεως
- ΑΡΘΡΟ Β-11
Προκαταβολές
- ΑΡΘΡΟ Β-12
Ρήτρα πρόσθετης καταβολής
- ΑΡΘΡΟ Β-13
Διεύθυνση των έργων από τον Ανάδοχο
- ΑΡΘΡΟ Β-14
Νέες εργασίες
- ΑΡΘΡΟ Β-15
Περιβαλλοντικοί όροι
- ΑΡΘΡΟ Β-16
Σύμβουλος Υπηρεσίας - Ποιοτικός Έλεγχος
- ΑΡΘΡΟ Β-17
Εφαρμογή Ε.ΤΕ.Π.
- ΑΡΘΡΟ Β-18
Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ Α' ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Α Ρ Θ Ρ Ο Α - 1

Αντικείμενο Συγγραφής Υποχρεώσεων

Το τεύχος αυτό της Συγγραφής Υποχρεώσεων (Σ. Υ.) περιλαμβάνει τους Γενικούς, Ειδικούς και Τεχνικούς Όρους σύμφωνα με τους οποίους αλλά και με τις ισχύουσες διατάξεις περί εκτελέσεως Δημοσίων Έργων (Ν. 4412/2016, ΦΕΚ Α'147), τα λοιπά τεύχη Δημοπρατήσεως του έργου και την τεχνική μελέτη, θα εκτελεσθούν από τον Ανάδοχο οι εργασίες του έργου:

«ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΟΔΩΝ ΔΗΜΟΥ ΝΕΜΕΑΣ»

Α Ρ Θ Ρ Ο Α - 2

Τιμολόγηση των εργασιών

2.1. Η τιμολόγηση των εργασιών γίνεται βάσει του συστήματος προσφοράς επί μέρους ποσοστά έκπτωσης. Οι αντίστοιχες εργασίες περιγράφονται στο άρθρο 8-1 των Ειδικών όρων της παρούσης Σ. Υ.

2.2. Διευκρινίζεται και επισημαίνεται όλως ιδιαιτέρως ότι οι αναφερόμενες τιμές μονάδος στο Τιμολόγιο είναι Γενικής Ισχύος, σταθερές και αμετάβλητες και έχουν κοστολογηθεί με πλήρη ευθύνη του Αναδόχου και μετά από το συνδυασμό του τιμολογίου και των πραγματικών δεδομένων εκτελέσεως του έργου. Ειδικότερα για τις υποθαλάσσιες κατασκευές ο Ανάδοχος δεν δικαιούται, κατά την εκτέλεση των εργασιών, να προβάλει οποιοδήποτε ισχυρισμό για άγνοια των συνθηκών εκτελέσεως των υπόψη εργασιών, ή των δεδομένων της μελέτης και αυτό, γιατί όλα αυτά τα στοιχεία που του παρέχει η Υπηρεσία είναι μόνον επιβοηθητικά για να καθορίσει το ύψος του ποσοστού της εκπτώσεώς του επί των τιμών της μελέτης.

Α Ρ Θ Ρ Ο Α - 3

Γενικές υποχρεώσεις του Αναδόχου

Οι υποχρεώσεις του αναδόχου ισχύουν όπως αναλυτικά αναφέρονται στο άρθρο 138 του Ν. 4412/2016.

Α Ρ Θ Ρ Ο Α - 4

Διεύθυνση των έργων από τον Ανάδοχο.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 139 του Ν. 4412/2016, ο Ανάδοχος μπορεί να αντιπροσωπευθεί από τεχνικούς που έχουν τα κατά νόμου κατάλληλα προσόντα.

Α Ρ Θ Ρ Ο Α - 5

Μηχανικός εξοπλισμός και εργαλεία

Ο Ανάδοχος πρέπει να προμηθευτεί, με δικές του δαπάνες, όλα τα μηχανήματα και τα εργαλεία που είναι αναγκαία για την εκσκαφή, κατασκευή, ανύψωση, μεταφορά και βύθιση στις καθοριζόμενες θέσεις των παντός είδους στοιχείων της κατασκευής και φυσικών πετρωμάτων (αμμοχάλικων, λιθορριπών, φυσικών ογκολίθων), καθώς και για την άρτια εν γένει εκτέλεση των επί μέρους εργασιών προς πλήρη και έντεχνη εκτέλεση του έργου το οποίο αναλαμβάνει.

Απαγορεύεται η παραμονή στο χώρο του έργου και η χρησιμοποίηση μηχανημάτων χωρίς το πιστοποιητικό έγκρισης τύπου Ε.Ο.Κ. περί θορύβου. Η επιβλέπουσα Υπηρεσία υποχρεούται για τον έλεγχο των παραπάνω. Όπου η διαθέσιμη τεχνολογία δεν εξασφαλίζει αποδεκτά επίπεδα θορύβου, θα πρέπει να τοποθετούνται στους χώρους πρόκλησής του, πρόχειρα ηχοπετάσματα. Ως μέγιστη μέση ενεργειακή στάθμη θορύβου κατά την λειτουργία των εργοταξίων ορίζονται τα 65dB (A).

Τα φορτηγά που θα χρησιμοποιηθούν πρέπει απαρέγκλιτα να είναι σκεπασμένα κατά την μεταφορά των υλικών, ενώ υποχρεωτικός είναι και ο κατάλληλος προγραμματισμός για αποφυγή μεταφορών σε ώρες αιχμής και κοινής ησυχίας. Ειδικότερα, την καλοκαιρινή τουριστική περίοδο η Δ/νουσα Υπηρεσία έχει το δικαίωμα να επιβάλλει

πλήρη αναστολή οποιονδήποτε μεταφορών σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα της ημέρας (για λόγους κοινής ησυχίας ή αποφυγής κυκλοφοριακών αιχμών) χωρίς εκ τούτου να προκύπτει το οποιοδήποτε δικαίωμα αποζημιώσεως του Αναδόχου.

ΑΡΘΡΟΑ-6

Εφαρμοστές αναλύσεις τιμών

Για τον Κανονισμό Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών ισχύουν όσα κατά περίπτωση αναφέρονται στο άρθρο 156, παρ. 5, 6 & 7, του Ν. 4412/2016.

Για τις τιμές που περιλαμβάνονται στα εγκεκριμένα ή συμβατικά αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών) έχουν εφαρμογή οι ισχύουσες αναλύσεις τιμών, με τη σειρά προτεραιότητας που αναγράφεται κατωτέρω:

Ανάλυση τιμών Υδραυλικών Έργων

Ανάλυση τιμών Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων

ΑΡΘΡΟΑ-7

Ημερολόγιο προόδου των εκτελούμενων επί μέρους εργασιών

Ο Ανάδοχος υποχρεούται στην τήρηση ημερολογίου του έργου, με βάση τα ημερήσια δελτία προόδου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 146 του Ν. 4412/2016, τόσο για την πρόοδο των εργασιών που εκτελούνται, όσο και για την αναγραφή κάθε σχετικής με τις εκτελούμενες εργασίες πληροφορίας (καιρικές συνθήκες, κατασκευαστικές δυσκολίες κλπ.) αλλά και στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό.

Το ημερολόγιο καταρτίζεται με μέριμνα και δαπάνες του αναδόχου και αποτελεί το βασικό βιβλίο καταγραφής πληροφοριών, εντολών, εγγράφων αιτημάτων του αναδόχου, εργαστηριακών δοκιμών, εκτάκτων περιστατικών, κλπ. Αποτελείται δε από βιβλιοδετημένα τεύχη με 2πλότυπα αριθμημένα φύλλα. Στην επικεφαλίδα κάθε φύλλου αναγράφεται ο τίτλος της εργολαβίας και η επωνυμία του αναδόχου.

Το ημερολόγιο του έργου ενημερώνεται καθημερινά από τον ανάδοχο, με την αναγραφή της ημερομηνίας, των καιρικών συνθηκών, των εργασιών και δοκιμών που εκτελέστηκαν κατά είδος και ποσότητα (προσεγγιστικά), των υλικών (είδος, ποσότητα, προέλευση και που θα τοποθετηθούν αυτά) των μηχανημάτων που προσκομίστηκαν στο έργο προς ένταξη, καθώς και τυχόν απτήσεις και προσκλήσεις του αναδόχου, προς την επίβλεψη και τον κύριο του έργου γενικά, πάνω σε κάθε θέμα που έχει σχέση με την Σύμβαση. Σε περίπτωση που το κείμενο του αιτήματος είναι μεγάλο, τότε τούτο αναγράφεται συνοπτικά στο φύλλο, το δε πλήρες κείμενο προσαρτάται σ' αυτό. Τυχόν έκτακτα περιστατικά αναγράφονται επίσης, με μέριμνα του αναδόχου, στο φύλλο της ημέρας του περιστατικού.

Η επίβλεψη στο φύλλο του ημερολογίου, παρέχει προς τον ανάδοχο κάθε οδηγία, εντολή ή απάντηση για την εκτέλεση του έργου. Σε περίπτωση που το κείμενο είναι μεγάλο, τότε αναγράφεται συνοπτικά στην οικεία στήλη, το δε πλήρες κείμενο προσαρτάται όπως παραπάνω. Πρωτόκολλα εγκατάστασης και παραλαβής, πιστοποιήσεις και λογαριασμοί, πρωτόκολλα αφανών εργασιών, κλπ. δεν προσαρτώνται στο φύλλο, αναγράφεται όμως η σύνταξή τους σ' αυτό κατά τρόπον ώστε τελικώς να αποτελεί το Ημερολόγιο Έργου πλήρες μητρώο του ιστορικού του έργου.

Το ημερολόγιο υπογράφεται, από μεν την πλευρά του κυρίου του έργου από την επίβλεψη, από δε την πλευρά του αναδόχου από τον εκπρόσωπό του.

Το στέλεχος του Ημερολογίου, τηρείται στο γραφείο του αναδόχου στο εργοτάξιο, το μεν αντίτυπο παραλαμβάνει η Διευθύνουσα Υπηρεσία.

Αν ο Ανάδοχος παραλείπει την υποχρέωσή του για καθημερινή τήρηση του ημερολογίου θα επιβάλλεται ειδική ποινική ρήτρα σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4, του άρθρου 146, του Ν. 4412/2016.

ΑΡΘΡΟΑ-8

Μελέτες και σχέδια Αναδόχου, Συμπληρώσεις - Τροποποιήσεις

8.1. Οι εργασίες που αναγράφονται στον Προϋπολογισμό Υπηρεσίας και στην Οικονομική Προσφορά προ μετρήθηκαν με βάση τα σχέδια της εγκεκριμένης μελέτης.

Οι οριστικές ποσότητες κάθε εργασίας που θα πιστοποιηθούν στον Ανάδοχο θα ληφθούν από τα ακριβή αρχικά και τελικά επιμετρητικά στοιχεία του έργου που θα κατασκευασθεί σύμφωνα με τα εγκεκριμένα σχέδια της μελέτης, τα πρόσθετα τοπογραφικά, βυθομετρικά και κατασκευαστικά σχέδια που υποχρεούται να συντάξει ο Ανάδοχος και να εγκρίνει η Υπηρεσία και με τις έγγραφες οδηγίες της Διευθύνουσας το έργο Υπηρεσίας.

8.2. Ο Ανάδοχος υποχρεούται στην σύνταξη όλων των ως άνω σχεδίων και τυχόν αναγκαίων μελετών εφαρμογής και κατασκευαστικών σχεδίων που είναι απαραίτητες για την εκτέλεση του έργου. Ειδικότερα για τις

παντός είδους κατασκευές εκ σκυροδέματος ο Ανάδοχος υποχρεούται στην σύνταξη πλήρων κατασκευαστικών σχεδίων εφαρμογής και υποβολή τους στην Δ/νουσα Υπηρεσία προς έγκριση (βλ. και παρ. 8.9). Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος δεν υποβάλλει τις εν λόγω μελέτες τότε η Δ/νουσα Υπηρεσία μετά από σχετική έγγραφη ειδοποίησή της προς τον Ανάδοχο θα αναθέσει την εκπόνηση των μελετών σε "τρίτο" γραφείο, βαρύνοντας τον Ανάδοχο με τις σχετικές δαπάνες. Επίσης υποχρεούται να υποβάλει Σχέδιο και Φάκελο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ, ΦΑΥ) και Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου στην Δ/νουσα Υπηρεσία προς έγκριση.

8.3. Ο Ανάδοχος υποχρεούται επίσης να προβεί στην σύνταξη των, σύμφωνα με το άρθρο 151 του Ν. 4412/2016 αναλυτικών και τελικών επιμετρητικών στοιχείων και τευχών, των σχετικών δαπανών για τις εργασίες αυτές συμπεριλαμβανομένων στις κατά εργασία επί μέρους τιμές και τα γενικά του έξοδο.

8.4. Οι υποβολές των μελετών που θα εκπονήσει ο Ανάδοχος θα γίνουν σε συμφωνία με το εγκεκριμένο Χρονοδιάγραμμα Κατασκευής του έργου.

8.5. Οι εγκρίσεις των υποβαλλομένων μελετών θα γίνονται υπό την προϋπόθεση επαρκούς πληρότητας και ορθότητάς τους μετά από έλεγχο, εντός το πολύ δέκα (10) ημερολογιακών ημερών ανάλογα με την έκταση και σοβαρότητα κάθε επιμέρους μελέτης αλλά και τον διατιθέμενο από τον χρονικό προγραμματισμό του έργου χρόνο. Σε περίπτωση ελλιπούς ή λανθασμένης μελέτης, αυτή θα επιστρέφεται και ο χρόνος ελέγχου και έγκρισης θα μετράει από την συμπλήρωση - διόρθωση και επανυποβολή της.

8.6. Η Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία διατηρεί το δικαίωμα να προβεί σε λεπτομερειακό έλεγχο των μελετών ή και των σχεδίων του Αναδόχου και με τη σύμπραξη του Συμβούλου Διαχείρισης.

Αν κατά τη διαδικασία ελέγχου προκύψουν αμφισβητήσεις ως προς την επάρκεια των σχετικών υπολογισμών ή των εφαρμοζόμενων υπολογιστικών μεθόδων, η Υπηρεσία δύναται να ζητήσει πρόσθετους υπολογισμούς ή και ελέγχους με την εφαρμογή άλλων συναφών υπολογιστικών μεθόδων, αδαπάνως για την Υπηρεσία.

8.7. Η υποβολή της μελέτης θα γίνεται προς την Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία σε ψηφιακή μορφή, σε μια σειρά διαφανών σχεδίων και σε δύο (2) αντίγραφα. Τα διαφανή θα υποβάλλονται μετά την έγκριση της μελέτης και θα περιλαμβάνουν τις τυχόν διορθώσεις που απαιτήθηκαν.

8.8. Μετά την έγκριση η Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία θα παραδίδει στον Ανάδοχο μία (1) θεωρημένη σειρά σχεδίων, η οποία θα φέρει σφραγίδα «ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ» και τότε μόνο ο Ανάδοχος μπορεί να εφαρμόσει τα σχέδια αυτά.

Αν όμως ο Ανάδοχος προχωρήσει με δική του ευθύνη στην εφαρμογή τους πριν ακόμη εγκριθούν από την Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία, δεν θα αποζημιωθεί, για τις επιπλέον ποσότητες εργασιών που τελικά δεν θα εγκρίνει η Υπηρεσία αλλά θα του περικοπούν οι κατά τα ανωτέρω μειώσεις των ποσοτήτων.

8.9. Κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των εργασιών, ο Ανάδοχος υποχρεούται να συντάσσει όλα τα απαιτούμενα Κατασκευαστικά Σχέδια που χρειάζονται για την εφαρμογή της μελέτης. (Βλ άρθρο Γ-1 παρ 2). Τα σχέδια αυτά θα υποστηρίζονται από αποτελέσματα μετρήσεων και οποιοδήποτε άλλο κείμενο κρίνεται απαραίτητο και θα υποβάλλονται στην Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία για έλεγχο και έγκριση καθ' ομάδες όπου καθεμία θα αναφέρεται σε ένα συγκεκριμένο τμήμα του έργου.

Η υποβολή κάθε ομάδας Κατασκευαστικών Σχεδίων θα γίνεται έγκαιρα (τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες προ της έναρξης της αντίστοιχης εργασίας σύμφωνα με το εγκεκριμένο Χρονοδιάγραμμα) ώστε να μην προκαλούνται καθυστερήσεις στην εκτέλεση των εργασιών και να αφήνεται εύλογη προθεσμία που δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δέκα ημερολογιακές (10) ημέρες στην Υπηρεσία για την έγκρισή τους.

Μετά την έγκριση μπαίνει σε κάθε σχέδιο σφραγίδα «ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ» και τότε μόνο ο Ανάδοχος μπορεί να το εφαρμόσει.

Τα Κατασκευαστικά Σχέδια εκτός από την πλήρη σχεδιαστική απεικόνιση όλων των λεπτομερειών του έργου και των προσωρινών κατασκευών που χρησιμοποιούνται για την ολοκλήρωσή του καθώς και των κατασκευών, εγκαταστάσεων κλπ. τεχνικών έργων που επηρεάζονται από την κατασκευή και από τη λειτουργία του έργου, θα περιλαμβάνουν και συμπληρωματικούς υπολογισμούς, περιγραφές, προδιαγραφές υλικών και μεθόδων κατασκευής που τυχόν δεν περιλήφθηκαν στη μελέτη και καθίστανται απαραίτητα για την υποστήριξη των Κατασκευαστικών Σχεδίων.

Ο Ανάδοχος βαρύνεται και είναι υπεύθυνος για την εκπόνηση όλων των βοηθητικών σχεδίων που χρειάζονται κατά την κατασκευή του έργου, όπως είναι ενδεικτικά και όχι περιοριστικά τα σχέδια που αφορούν την οργάνωση των εργοταξίων του, τη διάταξη των εγκαταστάσεων, τα σχέδια θεμελίων για την τοποθέτηση του μηχανολογικού εξοπλισμού κ.λ.π.

Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση να υποβάλει το Πρόγραμμα Ποιότητας του Έργου σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ' αριθμ' 502/13 – 10 – 2000 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1265B) και εντός των προθεσμιών που ορίζονται στην απόφαση αυτή, τον φάκελο Ασφάλειας και Υγείας που προβλέπεται στην υπ' αριθμ. 433/19 – 9 – 2000 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1176B) καθώς και το άρθρο 158 του Ν. 4412/2016.

8.10. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να μεριμνήσει για την έκδοση όλων των απαιτούμενων - για την εκτέλεση και λειτουργία του έργου - αδειών που προβλέπονται από την Νομοθεσία, κλπ.

Προς τούτο ο Ανάδοχος θα πρέπει να υποβάλει το σχετικό αίτημα του στην Αρμόδια Υπηρεσία και να κοινοποιεί (με αντίγραφα όλων των συναφών δικαιολογητικών) στην Επιβλέπουσα Αρχή.

8.11. Πριν την προσωρινή παραλαβή του έργου, ο Ανάδοχος θα πρέπει να υποβάλει στην Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία πλήρη σειρά σχεδίων του έργου όπως αυτό εκτελέστηκε τελικά (AS BUILT DRAWINGS).

Τα σχέδια εκτελέσεως θα καλύπτουν κάθε κατασκευή που υλοποιήθηκε σε εφαρμογή της Σύμβασης, θα ανταποκρίνονται απόλυτα στην τελική μορφή των κατασκευών και θα περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα είδη των σχεδίων (γενικά και λεπτομερειών) που εμφανίζονται στη μελέτη και στα σχέδιά της.

Διευκρινίζεται ότι τα σχέδια εκτελέσεως θα βασίζονται μεν στα σχέδια της μελέτης και στα κατασκευαστικά σχέδια, αλλά θα περιλαμβάνουν και τις διορθώσεις ή τις τροποποιήσεις που έγιναν κατά την κατασκευή.

8.12. Τόσο τα κατασκευαστικά σχέδια όσο και το σύνολο των υπολογισμών του έργου θα υποβληθούν σε ψηφιακή μορφή, σε μια σειρά πρωτοτύπων για αναπαραγωγή (σε διαφανές χαρτί για τα σχέδια) καθώς και σε τρεις σειρές αντιγράφων για τα κείμενα. Μετά την υποβολή απάντων των παραπάνω στοιχείων θα γίνει έλεγχος από την Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία και έγκρισή τους, η οποία σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να προηγηθεί χρονικά της προσωρινής παραλαβής του έργου.

Α Ρ Θ Ρ Ο Α -9

Πιστοποίηση εργασιών που εκτελέστηκαν

Τα καθοριζόμενα από το άρθρο 151 του Ν. 4412/2016 στοιχεία συντάσσονται με μέριμνα και ευθύνη του Αναδόχου και υποβάλλονται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία σε χρονικά διαστήματα, όπως ορίζεται στο άρθρο Β-8 των Ειδικών όρων της παρούσας.

Α Ρ Θ Ρ Ο Α -10

Μέτρα κατά τη διάρκεια εκτελέσεως των έργων

10.1. Ο Ανάδοχος του έργου υποχρεούται να προβαίνει, με δικές του δαπάνες, στην προσωρινή και επαρκή φωτισήμανση των έργων που εκτελεί (θαλάσσιων και χερσαίων), και να την επεκτείνει και μεταθέτει καταλλήλως κατά την πρόοδο των έργων, σύμφωνα με τις εντολές και τις οδηγίες των αρμοδίων Λιμενικών Αρχών (Λιμεναρχείο) οι οποίες και έχουν την γενική εποπτεία της σημάσεως των έργων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και ειδικότερα τον Ν.1629/51, και στις οποίες θα πρέπει πάντοτε να απευθύνεται, καθώς και στην τοποθέτηση των απαιτούμενων σημάτων και ενδεικτικών πινακίδων στις διάφορες εργοταξιακές θέσεις.

10.2. Ο Ανάδοχος καθίσταται ο μόνος υπεύθυνος, ποινικώς και ασπικώς, για κάθε ατύχημα που θα οφείλεται στη μη λήψη των απαραίτητων μέτρων ασφαλείας ή/και της ανεπαρκούς φωτισήμανσης, σύμφωνα και με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 34 του Π.Δ.609/85.

10.3. Στην περίπτωση κατά την οποία ο Ανάδοχος εκτέλεσε εσφαλμένα την φωτισήμανση των θαλασσίων έργων και την επισήμανση του εργοταξίου και των χερσαίων έργων, η Διευθύνουσα Υπηρεσία, ανεξάρτητα από την εφαρμογή των προβλεπόμενων κυρώσεων από τις κείμενες διατάξεις δικαιούται, μετά από σχετική απόφασή της, να αναθέσει την εκτέλεση τόσο των εργασιών φωτισήμανσεως, όσο και αυτών της επισήμανσεως χερσαίων ή/και θαλασσίων εμποδίων, σε βάρος και για λογαριασμό του Αναδόχου, ο οποίος δεν παύει όμως και για την περίπτωση αυτή να έχει στο ακέραιο την ευθύνη για κάθε ατύχημα που ενδεχομένως θα συμβεί, λόγω της αμελείας του να λάβει τα απαραίτητα προληπτικά μέτρα. Η δαπάνη των σε βάρος του Αναδόχου εκτελουμένων ως ανωτέρω εργασιών εκπίπτει, κατά την σύνταξη της πρώτης εντολής πληρωμής του.

10.4. Η μετά την περαίωση του έργου μόνιμη φωτισήμανση, θα γίνει εάν απαιτείται με μέριμνα και ευθύνη του Λιμεναρχείου, στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει ο λιμένας, σύμφωνα με τις χορηγούμενες οδηγίες της αρμόδιας Υπηρεσίας Φάρων του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού.

10.5. Κάθε σχετική δαπάνη που απαιτείται για την εξασφάλιση συνεχούς και ακώλυτης από τις εργασίες διεξαγωγής της ναυσιπλοΐας στην ευρύτερη θαλάσσια περιοχή των εργασιών των λιμένων κατά την διάρκεια εκτελέσεως των έργων, βαρύνει τον Ανάδοχο και συμπεριλαμβάνεται, ανηγμένη, στις τιμές μονάδος του τιμολογίου και τα γενικά έξοδά του.

10.6. Ειδικότερα ο Ανάδοχος υποχρεούται να λαμβάνει αμέσως όλα τα κατάλληλα προστατευτικά μέτρα και να μετακινεί κάθε φορά το μηχανικό εξοπλισμό του σύμφωνα με τις υποδείξεις και τις οδηγίες των Λιμενικών Αρχών, ώστε να μη παρακωλύεται η κίνηση των εισηγμένων και εκπλεόντων πλοίων στους λιμένες, χωρίς να δικαιούται, από την αιτία αυτή, να προβάλλει καμία αξίωση για τυχόν αποζημίωσή του.

ΑΡΘΡΟΑ-11

Παρατηρήσεις επί της μελέτης - Τροποποίηση της μελέτης

11.1. Από την υπογραφή της σύμβασης και εντός μηνός υποχρεούται ο Ανάδοχος να προβεί στην επαλήθευση όλων των στοιχείων της μελέτης και να υποβάλλει τις παρατηρήσεις του επί τυχόν σφαλμάτων αυτής. Μετά την παρέλευση του μήνα ο Ανάδοχος φέρει την ευθύνη για οποιοδήποτε σφάλμα διαπιστωθεί στην μελέτη κατά την εκτέλεση του έργου. Η εκ του λόγου τούτον τυχόν προκύπτουσα πρόσθετη δαπάνη, βαρύνει εξ ολοκλήρου τον Ανάδοχο. Επιπρόσθετα λόγω της φύσεως των υπό εκτέλεση εργασιών, που είναι εργασίες αποκατάστασης, υπάρχει πιθανότητα αποκάλυψης στοιχείων στις κατασκευές, διαφορετικών των αντιστοιχών που ελήφθησαν υπόψη κατά τη σύνταξη της μελέτης (παρουσία εν γένει υφάλων κατασκευών και εκσκαφών παλαιών επιχώσεων και χερσαίων χώρων τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά των οποίων και η υφιστάμενη κατάσταση τους δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθούν προ της αποκαλύψεως τους). Και στην περίπτωση αυτή ο Ανάδοχος οφείλει στην καταγραφή των ανωτέρω διαφοροποιήσεων και υποβολή έγγραφης ενημέρωσης στην Υπηρεσία. Ο Ανάδοχος θα πρέπει να ενημερώσει την Υπηρεσία ακόμη και στην περίπτωση που οι ανωτέρω διαφοροποιήσεις μπορούν να ανημερωθούν ή προβλέπονται από τα συμβατικά τεύχη της μελέτης και τα τεχνικά της σχέδια. Μόνο μετά από την έγκριση της θα προχωρήσει στην ενσωμάτωση των εν λόγω αλλαγών στην κατασκευή των προβλεπόμενων εργασιών. Σε αντίθετη περίπτωση η Υπηρεσία διατηρεί το δικαίωμα για τη μη έγκριση ενδεχόμενων υπερβάσεων ποσοτήτων σε σχέση με τις Συμβατικές.

Ο Ανάδοχος απαλλάσσεται της ευθύνης αν η Υπηρεσία δεν έπραξε τίποτα στις έγγραφες επιφυλάξεις του στις αναλυτικές τεχνικές προτάσεις του / ληπτέα μέτρα για αποφυγή μελλοντικών ζημιών, αλλά αντιθέτως και παρά τις ανηρρήσεις του τον διέταξε εγγράφως να συνεχίσει τις εργασίες.

11.2. Εφ' όσον προταθούν τροποποιητικές συμπληρώσεις ή βελτιώσεις των εγκεκριμένων μελετών, και πριν από οποιαδήποτε έγκρισή τους θα καλείται υποχρεωτικά ο Μελετητής που τις συνέταξε προκειμένου να διατυπώσει τις απόψεις του σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

11.3. Εφ' όσον τυχόν κριθούν αναγκαίες τροποποιήσεις εγκεκριμένων μελετών, αυτές θα εγκρίνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 1 του Ν2229/94 και αδαπάνως για την Υπηρεσία.

ΑΡΘΡΟΑ-12

Αυτοψία

Τα αποτελέσματα της αυτοψίας έχουν συνεκτιμηθεί κατά την σύνταξη της μελέτης με στόχο τον προσδιορισμό της έκτασης και του τρόπου κατασκευής τους, καθώς και την μεθοδολογία εκτέλεσης των εργασιών. Σε κάθε περίπτωση οι διαγωνιζόμενοι φέρουν την τελική ευθύνη για την αξιολόγηση των παραπάνω στοιχείων που τίθενται στην διάθεσή τους.

ΑΡΘΡΟΑ-13

Αποθήκευση και απόθεση υλικών - εργοταξιακοί χώροι, προσωρινές κατασκευές

Αν οι συνθήκες των εργοταξιακών χώρων ή ο κίνδυνος ζημιών στο έργο δεν επιτρέπουν, κατά την ελευθέρα κρίση του κυρίου του έργου, την επί μακρό χρονικό διάστημα απόθεση ή αποθήκευση είτε των υλικών εκ των οποίων συντίθενται τα δομικά στοιχεία του έργου είτε έτοιμων κατασκευασμένων δομικών στοιχείων του έργου, τότε στους χώρους αυτούς θα επιτρέπεται η απόθεση περιορισμένων μόνο ποσοτήτων υλικών ή δομικών στοιχείων για τις άμεσες ανάγκες των έργων και για καθοριζόμενο χρονικό διάστημα, χωρίς από το λόγο αυτό να γεννάται δικαίωμα στον Ανάδοχο για αποζημίωσή του, από πρόσθετες ή πλάγιες μεταφορές, πρόσθετες φορτοεκφορτώσεις κλπ. Για τον λόγο αυτό, ο Ανάδοχος υποχρεούται να υποβάλλει ταυτόχρονα με το Χρονοδιάγραμμα του έργου και φάκελο Οργάνωσης Εργοταξίου με Πρόγραμμα κατάληψης των κατά την άποψή του απαιτούμενων χώρων (με τη μικρότερη κατά το δυνατόν έκταση) για εργοταξιακή χρήση λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις της λειτουργίας του λιμένα (των εργοταξιακών χώρων), την σταδιακή πρόοδο των εργασιών και τους σχετικούς Περιβαλλοντικούς Όρους που διέπουν την κατασκευή του έργου. Επίσης, θα περιλαμβάνεται πρόταση ασφάλειας (all risk, κλπ), μέθοδοι κατασκευής (εγκατάσταση μονάδας σκυροδέματος, κλπ), φάκελος διασφάλισης ποιότητας.

Ειδικότερα δε ο Ανάδοχος θα πρέπει:

α) σε όλη τη διάρκεια της κατασκευής του έργου, να μεριμνά για τον περιορισμό των αιωρούμενων σωματιδίων από την διαχείριση των αδρανών υλικών και των επιχώσεων με τον ψεκάσμο τους και την συχνή διαβροχή των υπαίθριων χώρων του εργοταξίου.

β) να μην προβαίνει σε ανεξέλεγκτες πλύσεις των μηχανημάτων του έργου και απόρριψη των εξ αυτών υδάτων στην χερσαία ζώνη του εργοταξίου του καθώς και στην περιοχή του έργου.

γ) να μην προβαίνει σε κάθε μορφής καύση υλικών στην περιοχή του έργου και των εργοταξιακών χώρων.

δ) να μην προβαίνει σε ρύπανση των επιφανειακών και υπογείων νερών από κάθε είδους πετρελαιοειδή, καύσιμα κ.λπ. Ομοίως να μην προβαίνει σε απόρριψη παλαιών ελαίων επί του εδάφους και να μεριμνά για την λήψη κατάλληλων μέτρων περιουλογής και απομάκρυνσής τους. Να γίνεται ανά δίμηνο δειγματοληψία σε δύο σταθερά σημεία του έργου, σημεία του έργου, στις οποίες θα μετρούνται όλες οι παράμετροι ποιότητας νερών που καθορίζονται από την Ελληνική και Κοινοτική Νομοθεσία για την αξιολόγηση της ποιότητας των νερών και τα αποτελέσματά τους να καταχωρούνται σε ειδικό βιβλίο που θα τηρεί ο φορέας διαχείρισης του έργου.

ε) να τηρεί τα όρια μέσης ενεργειακής στάθμης θορύβου κατά την λειτουργία των εργοταξίων που ορίζονται τα 65dB (A).

στ) να προβεί σε εγκατάσταση επαρκούς αριθμού ειδικών δοχείων για την συλλογή λαδιών και πετρελαιοειδών, καθώς και δοχείων για την συλλογή απορριμμάτων.

Τυχόν άρνηση των Αρχών να διαθέσουν τους αιτούμενους από τον Ανάδοχο χώρους δεν συνεπάγεται ότι αίρονται και οι υποχρεώσεις του Αναδόχου για εξεύρεση και χρήση εργοταξιακών χώρων με δική του ευθύνη και δαπάνη αφού θεωρείται ότι κατά την φάση σύνταξης της προσφοράς του, ο Ανάδοχος διερεύνησε λεπτομερώς όλες τις δυνατές λύσεις ακόμα και στην περίπτωση που οι υπάρχοντες χώροι δεν του διατεθούν εν μέρει ή και καθ' ολοκληρία, έλαβε δε υπόψη του τους ισχύοντες περιορισμούς, ήρθε σε επαφή με τους Αρμόδιους φορείς και Υπηρεσίες και κατέστρωσε τις εναλλακτικές λύσεις που του επέτρεψαν όχι μόνον να υποβάλλει την Προσφορά του αλλά και ειδικότερα να εκτιμήσει και τις δαπάνες μεταφοράς της εργολαβίας του (βλ. και άρθρο Α-14 της παρούσας).

Όλες οι παραπάνω άμεσες και έμμεσες δαπάνες βαρύνουν τον Ανάδοχο και περιλαμβάνονται ανηγμένες στις τιμές μονάδος της προσφοράς του ή στην έκπτωση που προσέφερε.

Επιπλέον, τα πλεονάζοντα προϊόντα εκσκαφών, όπως προκύπτουν από τα σχετικά άρθρα του τιμολογίου θα μεταφερθούν σε συγκεκριμένο χώρο.

Α Ρ Θ Ρ Ο Α - 1 4 **ΥΛΙΚΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ**

14.1. Ο Ανάδοχος είναι υπεύθυνος για τις πηγές λήψεως των υλικών, όλες δε οι δαπάνες για την μεταφορά χερσαία ή/και θαλάσσια, με οποιοδήποτε μέσο μεταφοράς και από οποιαδήποτε θέση και απόσταση από το χώρο του έργου, των υλικών εκ των οποίων συντίθενται τα επιμέρους δομικά στοιχεία του έργου ή για την μεταφορά έτοιμων κατασκευασμένων δομικών ή δευτερευουσών στοιχείων, περιλαμβάνονται ανηγμένα στις τιμές μονάδος της προσφοράς του και στην έκπτωση που προσέφερε.

14.2. Για τη λήψη των απαιτούμενων υλικών για την εκτέλεση του έργου, υλικών λατομείου γενικά ή ορυχείου Κ.λπ. η Υπηρεσία δεν θα παραδώσει κανένα λατομείο ή ορυχείο. Γι' αυτό ο Ανάδοχος θα μεριμνήσει με δική του ευθύνη για την εξεύρεση κατάλληλων πηγών λήψεως υλικών των οποίων οι χημικές και μηχανικές ιδιότητες θα πληρούν τις απαιτήσεις των αντίστοιχων Τεχνικών Προδιαγραφών, είτε με μίσθωση, είτε με αγορά κατάλληλων θέσεων, ή ακόμα με προμήθεια από λειτουργούσες ιδιωτικές επιχειρήσεις λατομείων. Η Υπηρεσία δεν αναλαμβάνει καμία υποχρέωση, για απαλλοτρίωση εκτάσεων κατάλληλων για παραγωγή υλικών για χρήση του Αναδόχου.

14.3. Συνεπώς οι τιμές προσφοράς του για την κατασκευή του έργου περιλαμβάνουν όλες τις πρόσθετες δαπάνες που απαιτούνται, για οποιοδήποτε τμήμα του έργου, για την προμήθεια από ιδιωτικό λατομείο των αργών υλικών που είναι αναγκαία ή για μίσθωση ή αγορά εκτάσεων για την παραγωγή τους.

14.4. Επίσης στις τιμές της προσφοράς του περιλαμβάνονται οι δαπάνες κατασκευής και συντηρήσεως των οδών προσπελάσεως που τυχόν απαιτηθούν για την μεταφορά οποιωνδήποτε υλικών και στοιχείων προς ενσωμάτωσή τους στο έργο, που θα ληφθούν από οποιαδήποτε πηγή και καμία αξίωση του Αναδόχου δεν αναγνωρίζεται για πληρωμή άλλης αποζημίωσης, λόγω πρόσθετων τυχόν μεταφορών, χερσαίων ή θαλασσίων, ή δυσμενών συνθηκών μισθώσεως, αγοράς βραχιδών εμφανίσεων ή λατομείων, αποκαλύψεως και δημιουργίας ή εκμεταλλεύσεως και αποδόσεως τούτων κ.λπ.

14.5. Οι τυχόν πηγές λήψεως υλικών που μνημονεύονται σε οποιοδήποτε τεύχος του υπόψη έργου είναι ενδεικτικές. Αν κατά τη φάση κατασκευής του έργου αποδειχθεί ότι από τις προβλεπόμενες πηγές παράγονται ακατάλληλου ποιότητας υλικά ή δεν επαρκούν οι ποσότητές τους ο Ανάδοχος δεν δικαιούται να εγείρει καμία απαίτηση πρόσθετης οικονομικής αποζημίωσης, ή γενικότερα αύξησης του οικονομικού αντικείμενου του έργου, ούτε να αρνηθεί να εκτελέσει το έργο αφού θεωρείται ότι κατά την φάση της προσφοράς του, είχε επιμελώς επιλέξει τις πηγές λήψεως των υλικών, εξασφάλισε την ποιοτική και ποσοτική επάρκειά τους και εκτιμήσει την απόσταση μεταφοράς είτε προς τον εργοταξιακό χώρο είτε προς την θέση των έργων και έλαβε υπόψη την αντίστοιχη δαπάνη ανηγμένη στην τιμή της προσφοράς του. Σημειώνεται ότι η προμήθεια των αδρανών υλικών

θα γίνει από νόμιμα υφιστάμενο και σε λειτουργία λατομείο που θα διαθέτει βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας Περιβάλλοντος (της Π.Ε. Κορινθίας στην οποία υπάγεται το λατομείο) ότι τούτο (το λατομείο) τηρεί τους περιβαλλοντικούς όρους που του έχουν τεθεί (βλ. και Άρθρο 8-15).

ΑΡΘΡΟΑ-15

Απολογιστικές εργασίες

Η Δ/νουσα το έργο Υπηρεσία κατά την κατασκευή του έργου δικαιούται να διατάξει την εκτέλεση μη προβλεπόμενων από τη μελέτη εργασιών, με το απολογιστικό σύστημα, ύστερα από σχετική έγκριση της Προϊσταμένης της Αρχής και πάντοτε με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις (άρθρο 154 του Ν. 4412/2016).

Ειδικότερα:

15.1. Μόλις ο Ανάδοχος, κατά την εκτέλεση των εργασιών, διαπιστώσει την ύπαρξη παλαιών εκρηκτικών υλών ή οποιασδήποτε φύσεως εκρηκτικών μηχανισμών, θα αναφέρει αμέσως το γεγονός αυτό στον κύριο του έργου και συγχρόνως θα ειδοποιήσει την αρμόδια Στρατιωτική Αρχή.

15.2. Ο κύριος του έργου, μόλις λάβει το σχετικό έγγραφο του Αναδόχου, θα προβεί στις απαραίτητες ενέργειες προς την αρμόδια Στρατιωτική Αρχή, για να επισπευθεί η σχετική διαδικασία απομακρύνσεως των εν γένει εκρηκτικών υλών και να χορηγηθούν οι σχετικές οδηγίες και εντολές, τόσο για τη συνέχιση των εργασιών, όσο και για την ασφαλή διεξαγωγή της ναυσιπλοΐας στην υπόψη περιοχή.

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να συμμορφωθεί στις εντολές των ανωτέρω Αρχών.

15.3. Αν οι συνθήκες εκτελέσεως του έργου επιβάλλουν την διερεύνηση της εκσκαπτόμενης περιοχής, λόγω υπάρξεως εκρηκτικών στον πυθμένα, η αρμοδιότητα ανήκει στις Στρατιωτικές Αρχές που με το κατάλληλο ειδικευμένο προσωπικό προβαίνουν στην διερεύνηση του χώρου.

Ο Ανάδοχος δύναται να θέσει τον μηχανικό εξοπλισμό του στη διάθεση των Στρατιωτικών Αρχών. Μετά από έγκριση της Προϊσταμένης Αρχής οι εργασίες αυτές εκτελούνται απολογιστικά, σε βάρος του έργου.

15.4. Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος επιθυμεί η εκτέλεση των ανωτέρω εργασιών να γίνει από τον ίδιο, το δηλώνει αυτό εγγράφως και, μετά την σύμφωνο γνώμη των Στρατιωτικών Αρχών και υπό τις οδηγίες αυτών, με το κατάλληλο ειδικευμένο προσωπικό που θα προσλάβει, ειδικά για τις εργασίες αυτές, προβαίνει στην εκτέλεσή τους και καθίσταται αστικά και ποινικά υπεύθυνος για οποιαδήποτε ζημιά προκληθεί.

Η αποζημίωση του Αναδόχου για την εκτέλεση των εργασιών αυτών θα προσδιορισθεί απολογιστικά.

15.5. Σε περίπτωση που υπάρχει βίαση εκτίμηση ύπαρξης αρχαιοτήτων στην περιοχή και με την προϋπόθεση του επείγοντος, ο Ανάδοχος υποχρεούται να εκτελέσει, κατά το απολογιστικό σύστημα, τις εργασίες που ανάγονται στην διερεύνηση της εκσκαπτόμενης περιοχής για τον εντοπισμό αρχαιοτήτων, σύμφωνα με τις οδηγίες της Δ/νουσας Υπηρεσίας, μετά από συνεργασία της με την Προϊσταμένη Αρχή και την αρμόδια Δ/νση του Υπουργείου Πολιτισμού, της οποίας η γνώμη και οι οδηγίες είναι καθοριστικές.

15.6. Σε περίπτωση που κατά την κατασκευή του έργου βρεθούν αρχαιότητες, ο Ανάδοχος υποχρεούται στην τήρηση της διαδικασίας που προβλέπεται ρητά στο άρθρο 34 παρ. 1 Ο του Π.Δ. 609/85.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις της παραγράφου 15.2 ο Ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει την ανάλογη παράταση της συμβατικής προθεσμίας περαιώσεως του έργου.

ΑΡΘΡΟΑ-16

Ευκολίες

Ο κύριος του έργου, μετά από έγγραφη αίτηση του Αναδόχου, θα κάνει όλα τα απαραίτητα υποστηρικτικά διαβήματα στις αρμόδιες Αρχές στις οποίες σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να απευθύνεται απ' ευθείας ο Ανάδοχος, με κοινοποίηση των εγγράφων του στην Υπηρεσία, για την επίσπευση των σχετικών διαδικασιών και για να αρθούν όλα τα εμπόδια που ενδεχομένως θα προκύψουν κατά την εκτέλεση του έργου από τρίτους.

Ο κύριος του έργου θα συνδράμει χωρίς εκ τούτου να καθίσταται και υπεύθυνος, τον Ανάδοχο για να του παρασχεθεί με δαπάνες του τελευταίου, ο τυχόν διατιθέμενος δημόσιος χώρος για την εγκατάσταση του εργοταξίου και την απόθεση ή αποθήκευση είτε των υλικών είτε έτοιμων κατασκευασμένων δομικών στοιχείων.

ΑΡΘΡΟΑ-17

Λήψη φωτογραφιών

Ο Ανάδοχος υποχρεούται, με έξοδά του τα οποία θεωρούνται ότι έχουν ληφθεί υπόψη ανηγμένα στην προσφορά του, στη λήψη φωτογραφιών προ της ενάρξεως των εργασιών, κατά το χρόνο κατασκευής του έργου και μετά την ολοκλήρωσή του. Οι φωτογραφίες αυτές, που θα είναι καλλιτεχνικής εμφανίσεως και διαστάσεων 30 εκ. επί

20 εκ. θα απεικονίζουν και την ευρύτερη περιοχή του έργου σε τρία στάδια, δηλαδή προ, κατά και μετά την κατασκευή του έργου, και πάντοτε σε συσχέτισμό με τα υφιστάμενα έργα, προκειμένου να είναι πάντοτε σαφής ο προσανατολισμός της οπτικής γωνίας από την οποία ελήφθησαν οι φωτογραφίες. Στο πίσω μέρος της φωτογραφίας θα αναγράφεται η ημερομηνία που λήφθηκε και τα τεχνικά και οικονομικά στοιχεία του έργου.

Α Ρ Θ Ρ Ο Α -18

Γνώση συνθηκών κατασκευής έργου - Ευθύνες του Αναδόχου

18.1. Τονίζεται ότι οποιαδήποτε στοιχεία σχετικά με τις συνθήκες του έργου (εδαφοτεχνικά, αυτοψία κλπ.), ή άλλες παρατηρήσεις που ενδεχόμενα έγιναν από την Υπηρεσία, ετέθησαν στη διάθεση του Αναδόχου για ενημέρωσή του και μόνο.

18.2. Ο Ανάδοχος θα πρέπει να προβεί με δική του ευθύνη, φροντίδα και δαπάνη σε οποιαδήποτε συμπληρωματικές έρευνες που θα έκρινε ότι του είναι χρήσιμες για να επαληθεύσουν, να επεκτείνουν ή να καθορίσουν επακριβώς τα στοιχεία που του διατέθηκαν.

18.3. Σύμφωνα με τα παρόντα συμβατικά τεύχη και τις διατάξεις του Π.Δ. 609/85, όπως τροποποιήθηκε τον Ν. 4412/2016 τόσο για την εφαρμογή της μελέτης, όσο και για την ποιότητα και αντοχή του έργου, μόνος υπεύθυνος είναι ο Ανάδοχος και οποιοσδήποτε έλεγχος τυχόν γίνεται από την Υπηρεσία δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από αυτή την ευθύνη. Επίσης ο Ανάδοχος είναι εξ ολοκλήρου ο μόνος υπεύθυνος για την εκλογή των εν γένει υλικών της χρησιμοποίησή τους και την εν γένει εκτέλεση της εργασίας κατά τους όρους της παρούσας, τις ισχύουσες Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές, τις Τεχνικές Προδιαγραφές της Μελέτης και τα λοιπά εγκεκριμένα συμβατικά τεύχη και σχέδια.

Σε περίπτωση που κάποια υλικά, μηχανήματα ή τρόποι εργασίας, από τα απαιτούμενα για το έργο, καλύπτονται από διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα έξοδα απόκτησης του δικαιώματος για την χρησιμοποίηση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, βαρύνουν τον Ανάδοχο. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να προμηθευτεί, με δική του δαπάνη, όλα τα υλικά, εργατικά και μηχανήματα που είναι αναγκαία για την κατασκευή του Έργου, καθώς και για την μεταφορά τους από τις πηγές λήψεως τους. Ο Ανάδοχος οφείλει επίσης να επισκευάζει, συντηρεί και ασφαλίσει με δικές του δαπάνες τα μηχανήματα και εργαλεία έναντι παντός κινδύνου.

Ο Ανάδοχος πρέπει να εκτελέσει το έργο του, σύμφωνα με τα γενικά και λεπτομερειακά σχέδια της μελέτης, καθώς και με τυχόν συμπληρωματικά που αυτός θα εκπονήσει κατά το στάδιο κατασκευής για την εφαρμογή των οποίων θα πρέπει να έχει ληφθεί προηγουμένως η έγκριση της Δ/νουσας Υπηρεσίας.

18.4. Οποιαδήποτε ζημιά στο έργο, είτε στα μηχανήματα, είτε στις εγκαταστάσεις που προέρχεται από οποιοδήποτε λόγο ή δολιοφθορά, κατά τη διάρκεια της εργολαβίας, βαρύνει τον Ανάδοχο, ο οποίος είναι υποχρεωμένος και να την αποκαταστήσει.

18.5. Ο Ανάδοχος δεν δικαιούται καμίας αποζημίωσης για ζημιές και καταστροφές στις εγκαταστάσεις, στα μηχανήματά του κλπ. που θα οφείλονται σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες, έστω και αν είναι εξαιρετικά σπάνιας εμφανίσεως (π.χ. πλημμύρες, θύελλες, χιονοπτώσεις κ.λπ.).

18.6. Οποιαδήποτε φύσεως δυστυχήματα ή ζημιές στο προσωπικό του Αναδόχου ή/και σε τρίτους ή/και σε περιουσίες τρίτων που οφείλονται σε αμέλεια ή/και υπαιτιότητα του προσωπικού του Αναδόχου, βαρύνουν αποκλειστικά και μόνο τον ίδιο.

18.7. Ο Ανάδοχος οφείλει να λάβει κατά την εκτέλεση των Έργων όλα τα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας που επιβάλλονται από την ισχύουσα νομοθεσία.

18.8. Σε περίπτωση χρησιμοποίησεως υπερβολικών για την εκτέλεση ειδικής φύσεως εργασιών, ο Ανάδοχος ενημερώνει την Υπηρεσία και παραμένει μόνος και αποκλειστικά υπεύθυνος για τις υπόψη εργασίες.

Α Ρ Θ Ρ Ο Α -19

Βοηθητικές εγκαταστάσεις - Γραφεία - Εργαστήρια

Με την εγκατάστασή του, μέσα στον προβλεπόμενο από το πρόγραμμα εκτελέσεως του έργου χρόνο, ο Ανάδοχος υποχρεούται να προβεί στην οργάνωση του εργοταξίου κατασκευάζοντας όλα τα απαιτούμενα οικήματα, εγκαταστάσεις κλπ.

Όλες οι βοηθητικές εργοταξιακές εγκαταστάσεις, όπως γραφεία, υπόστεγα, συνεργεία, αποθήκες κλπ., οι αναγκαίες για την εκτέλεση του έργου θα αναγεθούν από τον Ανάδοχο μέσα στην περιοχή που θα εγκρίνει η Επίβλεψη.

β. Χώροι υγιεινής για τους εργαζομένους στο έργο.

Όλες οι εργοταξιακές εγκαταστάσεις μπορούν να είναι προσωρινής φύσεως, πρέπει όμως να πληρούν τους όρους υγιεινής, να παρέχουν λογικές ανέσεις, να είναι εφοδιασμένες με παροχή πόσιμου νερού και με ηλεκτρικές, τηλεφωνικές και αποχετευτικές εγκαταστάσεις.

Για την ανέγερση των ανωτέρω εγκαταστάσεων, ο Ανάδοχος εντός 10 ημέρου από την εγκατάστασή του θα υποβάλει για έγκριση στον Επιβλέποντα, γενικό διάγραμμα του εργοταξιακού χώρου και εγκαταστάσεων, συνοδευόμενο από σύντομη περιγραφή του είδους, μεγέθους και διαστάσεων. Από την έγκριση πάντως αυτή δεν μειώνεται η ευθύνη του Αναδόχου σε σχέση με την κατασκευή όλων των απαιτούμενων εγκαταστάσεων.

Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να μεριμνά, με δαπάνες και ευθύνη του, για την έκδοση των αναγκαίων υγειονομικών κλπ. αδειών, καθώς και των άλλων τυχόν εγκρίσεων για την κατασκευή των εργοταξιακών και λοιπών εγκαταστάσεων.

Η κατασκευή, διαχείριση, λειτουργία και συντήρηση των ως άνω εγκαταστάσεων, βαρύνει εξ ολοκλήρου τον Ανάδοχο, οι ως άνω εγκαταστάσεις καθαιρούνται επίσης με δαπάνες του Αναδόχου, μετά την προσωρινή παραλαβή του έργου και πριν από την οριστική παραλαβή του και ο χώρος αποκαθίσταται ανεξαρτήτως του ιδιοκτησιακού καθεστώτος του κάθε εργοταξιακού χώρου (βλέπε περιβαλλοντικούς όρους ΦΕΚ 68269/5387/90 ΥΑ των Υπουργών ΠΕΚΑ (πρώην ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε). και ΥΕΝ.

Η συχνότητα εκτελέσεως των δειγματοληψιών, ελέγχων και δοκιμών των υλικών θα καθορίζονται από την Επίβλεψη, ανάλογα με τα παρατηρούμενα αποτελέσματα του όγκου των εργασιών, και των υπόλοιπων συνθηκών που επικρατούν κατά την κατασκευή των έργων, ούτως ώστε να υπάρχει συνεχής παρακολούθηση της ποιότητας των εργασιών. Σε ουδεμία όμως περίπτωση ο αριθμός των δοκιμασιών και ελέγχων δεν θα είναι μικρότερος των προβλεπόμενων στις τεχνικές προδιαγραφές ή και τα υπόλοιπα συμβατικά τεύχη. Η χρήση εξειδικευμένου δύτη για την βιντεοσκόπηση και έλεγχος των υποθαλάσσιων κατασκευών, υποδεικνύεται από την Επιβλέπουσα Αρχή και οι δαπάνες καλύπτονται από τον Ανάδοχο.

Ο Ανάδοχος διαθέτει στην χρήση της Επιβλέπουσας Αρχής, ταχύπλοο σκάφος για την μεταφορά ανθρώπων και αγαθών.

Όλες οι δοκιμές και έλεγχοι των υλικών θα εκτελούνται σε αναγνωρισμένο Εργαστήριο, της εγκρίσεως της Δ/νουσας το έργο Υπηρεσίας. Σε περίπτωση που εκτελεστούν εντός του εργοταξίου, εφόσον αποφασισθεί από τον Ανάδοχο, θα εκτελούνται κατά κανόνα παρουσία και κάτω από τον έλεγχο των εντεταλμένων γι' αυτό οργάνων της Επιβλέψεως. Τα αποτελέσματα των δοκιμών και ελέγχων θα εμφανίζονται σε ειδικά τυποποιημένα έντυπα και δελτία εγκεκριμένα από την Επίβλεψη, θα υπογράφονται δε, για μεν τον Ανάδοχο, από τον Διευθυντή του εργοταξίου και τον Διευθυντή του εργαστηρίου, για δε την Επίβλεψη από: τα εντεταλμένα ως άνω όργανα, θα υποβάλλονται δε αμέσως προς θεώρηση στον Επιβλέποντα.

Όλοι οι εκτελεσθέντες έλεγχοι θα υποβάλλονται στην Διευθύνουσα Υπηρεσία εντός δύο εργάσιμων ημερών από την δειγματοληψία ή την λήψη αποτελεσμάτων κατά περίπτωση και αρχειοθετούνται σε ιδιαίτερο αρχείο ελέγχων, στο-οποίο θα υπάρχουν σαφείς ενδείξεις σχετικά με κάθε πληροφορία που αφορά στον συγκεκριμένο έλεγχο και τα εξαγόμενα αποτελέσματα όπως π.χ. :

- το είδος του ελέγχου
- η ημερομηνία διεξαγωγής του ελέγχου
- το όνομα και η ιδιότητα του εκτελέσαντος τον έλεγχο
- η ακριβής θέση της δειγματοληψίας ή/και του ελέγχου κλπ.

Ανεξαρτήτως αν τα αποτελέσματα των ελέγχων βρίσκονται ή όχι σε συμφωνία με τα οριζόμενα από τις αντίστοιχες πρότυπες τεχνικές προδιαγραφές ή τις απαιτήσεις της Υπηρεσίας, δεν θα γίνεται τελική επιμέτρηση, ούτε θα αναγνωρίζεται ως ποιοτικά αποδεκτή καμία κατασκευή αν στον φάκελο του έργου δεν υπάρχουν οι εργαστηριακές δοκιμές, που είναι οι μόνες που τεκμηριώνουν ότι η κατασκευή ολοκληρώθηκε σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές.

Σε περίπτωση αμφισβήτησεως, από τα όργανα της Επιβλέψεως, των αποτελεσμάτων κάποιας δοκιμής ή ελέγχου, επειδή δεν τηρήθηκαν οι προδιαγραφές εκτελέσεως της γίνεται ειδική μνεία γι' αυτό, από τα όργανα της Επιβλέψεως στα σχετικά δελτία, ο δε Επιβλέπων διατάσσει έγγραφα την άμεση επανάληψη των αμφισβητούμενων δοκιμασιών και ελέγχων, ή και την εκτέλεση συμπληρωματικών δοκιμών, στο πλησιέστερο κρατικό Εργαστήριο, ή σε άλλο αναγνωρισμένο Εργαστήριο.

ΑΡΘΡΟΑ-20

Ασφαλίσεις

20.1. Γενικά

20.1.1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να έχει ασφαλισμένο στο ΙΚΑ και στα λοιπά ασφαλιστικά ταμεία, όλο το Προσωπικό που θα απασχολεί ο ίδιος ή οι Υπεργολάβοι του, σύμφωνα με τις περί ΙΚΑ διατάξεις.

20.1.2. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίσει το εργατοτεχνικό και λοιπό προσωπικό του έναντι ατυχημάτων, σε ασφαλιστικές εταιρείες που λειτουργούν νόμιμα εντός χώρας μέλους της Ε.Ε. ή Ε.Ο.Χ. εφ' όσον το προσωπικό αυτό δεν υπάγεται στις περί ΙΚΑ διατάξεις.

20.1.3. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να έχει ασφαλισμένα σε ασφαλιστική εταιρεία που μπορεί σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία, να ασφαλίσει παρεμφερή έργα, τα μηχανήματα που θα χρησιμοποιούνται στο έργο, πλωτά και χερσαία, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να καλύψει με πλήρη ασφάλεια σε αναγνωρισμένη ασφαλιστική Εταιρεία όλα τα μηχανήματά του. Διευκρινίζεται ότι σε ουδεμία περίπτωση ανωτέρας βίας ή ατυχήματος ο Ανάδοχος δικαιούται να διεκδικήσει από τον κύριο του έργου αποζημίωση για τυχόν ζημιά ή ολική απώλεια μηχανήματος.

20.1.4. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίσει για το σύνολο της αξίας τους και κατά παντός κινδύνου (κλοπή, φθορά, φωτιά, κατολισθήσεις κλπ.), για το χρονικό διάστημα από την παραλαβή μέχρι την ενσωμάτωσή τους στο έργο, τα υλικά που θα έχουν παραληφθεί από την Υπηρεσία επί τόπου του Έργου και επομένως θα ανήκουν σ' αυτήν.

Σε περίπτωση που η παραλαβή των υλικών από την Υπηρεσία γίνεται σε αποθήκες του Αναδόχου, ή σε άλλους χώρους, μακριά από το εργοτάξιο, αλλά μέσα στα όρια του Ελληνικού Κράτους, η ασφάλιση θα καλύπτει όπως παραπάνω και τη μεταφορά. Κανένα υλικό δεν θα παραλαμβάνεται στο εξωτερικό (έστω και αν εκεί γίνεται ο ποιοτικός του έλεγχος μερικά ή ολικά) και γι' αυτό η ασφάλιση για την μεταφορά υλικών από το εξωτερικό είναι αποκλειστικά ευθύνη του Αναδόχου.

20.1.5. Ο Ανάδοχος θα συνάψει με δικές του δαπάνες με μία ή περισσότερες ασφαλιστικές εταιρείες που λειτουργούν νόμιμα εντός χώρας-μέλους της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. και που χωρίς να παραβιάζονται οι όροι των Τευχών Δημοπράτησης και η Ελληνική Νομοθεσία μπορούν να ασφαλίσουν παρεμφερή έργα, τις ασφάλειες των ακόλουθων παραγράφων 20.2 και 20.3 και σύμφωνα με τους όρους που αναφέρονται στις παραγράφους 20.4 και 20.5 του παρόντος.

20.2. Ασφάλιση του έργου κατά παντός κινδύνου

20.2.1. Αντικείμενο ασφάλισης

20.2.1.1 Αντικείμενο ασφάλισης θα είναι η συνολική αξία του υπό κατασκευήν Έργου (εξοπλισμός, υλικά, υπηρεσίες κ.λπ.) Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ζητά από τους Ασφαλιστές κατά τακτά χρονικά διαστήματα την αναπροσαρμογή του ασφαλιζόμενου κεφαλαίου, σύμφωνα με την πραγματική αξία του έργου και οι ασφαλιστές παραιτούνται του δικαιώματος της υπασφάλισης.

Η ασφαλιστική αυτή κάλυψη θα παρέχεται έναντι οποιασδήποτε απώλειας, ζημιάς ή καταστροφής μερικής ή ολικής που οφείλεται ή προκαλείται από οποιοδήποτε λόγο ή αιτία (δηλ. ανώτερα βία) τυχαία περιστατικά καθώς επίσης λανθασμένη κατασκευή (MANUFACTURER' S RISK), λανθασμένη μελέτη, ελαττωματικά υλικά, λανθασμένη εργασία, κλπ με εξαίρεση τους κινδύνους, που συνήθως εξαιρούνται και δεν καλύπτονται από τα συνήθη ασφαλιστήρια ΚΑΤΑ ΠΑΝΤΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (π.χ. πόλεμος, εσβολή, ανταρσία, λαϊκή εξέγερση, επανάσταση, κατάσχεση, μόλυνση από ραδιενέργεια ή ιονίζουσα ακτινοβολία κλπ.). Οι βλάβες Ι καταστροφές από σεισμούς και άλλα παρόμοια ατυχήματα θα καλύπτονται.

20.2.2. Διάρκεια της ασφάλισης

Η ευθύνη των ασφαλιστών θα αρχίζει από την υπογραφή της Κύριας Σύμβασης θα λήγει δε την ημερομηνία κατά την οποία θα συντελεστεί η προσωρινή παραλαβή.

20.3 Ασφάλιση αστικής ευθύνης έναντι τρίτων

20.3.1. Αντικείμενο ασφάλισης

Με την ασφάλιση αυτή θα καλύπτεται η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ του Αναδόχου ΕΝΑΝΤΙ ΤΡΙΤΩΝ, και οι ασφαλιστές θα υποχρεώνονται να καταβάλλουν αποζημιώσεις σε τρίτους για σωματικές βλάβες, ψυχική οδύνη ή ηθική βλάβη και υλικές ζημιές σε πράγματα ακίνητα ή κινητά, που προξενούνται καθ' όλη τη διάρκεια και εξαιτίας των

εργασιών κατασκευής, συντήρησης, επισκευής, αποκατάστασης ζημιών και διαφόρων άλλων ρυθμίσεων, οποτεδήποτε γίνονται αυτές και εφ' όσον εκτελούνται στο πλαίσιο των συμβατικών υποχρεώσεων του Αναδόχου.

20.3.2. Διάρκεια ασφάλισης

Η ευθύνη των ασφαλιστών θα αρχίζει με την έναρξη των εργασιών ή με την εγκατάσταση του Αναδόχου στον τόπο του έργου, θα λήγει δε την ημερομηνία της αποπεράτωσης των εργασιών κατασκευής η οποία θεωρείται ότι συντελείται με την προσωρινή παραλαβή του έργου.

20.3.3. Όρια αποζημίωσης

20.3.3.1. Τα όρια αποζημίωσης για τα οποία θα πραγματοποιείται η ασφάλιση σε ένα αυτοτελές ασφαλιστήριο αστικής ευθύνης έναντι τρίτων, πρέπει να είναι κατά περιστατικό τα ακόλουθα:

Για υλικές ζημιές (θετικές ή αποθετικές) σε πράγματα τρίτων κινητά ή ακίνητα, ανεξάρτητα από τον αριθμό των τυχόν ζημιωθέντων τρίτων 300.000 €

Για σωματική βλάβη ή θάνατο τρίτων κατ' άτομο και ατύχημα 600.000 €

Για σωματική βλάβη ή θάνατο τρίτων μετά από ομαδικό ατύχημα, ανεξάρτητα από τον αριθμό των παθόντων 1.500.000 €

Ανώτατο όριο ευθύνης ασφαλιστών σε όλη τη διάρκεια της ασφάλειας 1.800.000 €

20.3.4. Ειδικοί όροι

20.3.4.1 Η Υπηρεσία το εν γένει Προσωπικό της, οι τυχόν Σύμβουλοι και το προσωπικό τους θεωρούνται ΤΡΙΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ, σύμφωνα με τους όρους και τις εξαιρέσεις της διασταυρούμενης ευθύνης αλλήλων (CROSS LIABILITY).

20.4 Γενικοί όροι που αφορούν στα ασφαλιστήρια "κατά παντός κινδύνου του έργου" και "αστικής ευθύνης έναντι τρίτων"

20.4.1. Στα ασφαλιστήρια των παραγράφων 20.2 και 20.3 θα περιλαμβάνονται οπωσδήποτε οι ακόλουθοι γενικοί όροι:

20.4.1.1 Η Υπηρεσία, οι τυχόν Σύμβουλοι της, οι συνεργάτες της και οι υπάλληλοι της θα είναι συνασφαλιζόμενοι.

20.4.1.2 Τα εν λόγω ασφαλιστήρια δεν δύνανται να ακυρωθούν, τροποποιηθούν ή λήξουν χωρίς τη γραπτή, δια συστημένης επιστολής σχετική ειδοποίηση της ασφαλιστικής εταιρείας, η οποία θα έχει επιδοθεί τόσο προς τον Ανάδοχο, όσο και προς την Υπηρεσία τουλάχιστον εξήντα (60) ημέρες προ της οριζόμενης ημερομηνίας ακυρώσεως.

20.4.1.3 Σε περίπτωση ολικής ή μερικής καταστροφής του έργου ο Ανάδοχος μεταβιβάζει και εκχωρεί στην Υπηρεσία εξ αρχής τα ποσά των απαιτήσεων του από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο, που θα καταβάλλονται απ' ευθείας στην Υπηρεσία ύστερα από σχετική αίτησή της χωρίς να χρειάζεται έγγραφη συναίνεση ή άλλη ενέργεια του Αναδόχου.

20.4.1.4 Η ασφαλιστική εταιρεία παραιτείται από κάθε δικαίωμα ανταγωγής κατά της Υπηρεσίας των υπαλλήλων της και Συμβούλων της και των υπαλλήλων τους σε περίπτωση που η βλάβη ή ζημιά οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη όχι ηθελημένη, των προσώπων αυτών.

20.4.1.5 Η Υπηρεσία το προσωπικό της, καθώς και όλοι οι Σύμβουλοι, συνεργάτες της, μελετητές και το προσωπικό τους θεωρούνται ως τρίτα πρόσωπα.

20.4.1.6 Με το ασφαλιστήριο καλύπτεται και η ευθύνη της Υπηρεσίας, που απορρέει, από το άρθρο 922 του Αστικού Κώδικα (ευθύνη προστήσαντος).

20.4.1.7 Κάθε ασφαλιστήριο θα είναι σε ισχύ και δεν μπορεί να τροποποιηθεί ή να ακυρωθεί ή να λήξει η ισχύς του, χωρίς γραπτή ειδοποίηση της Υπηρεσίας.

20.4.2 Σε περίπτωση ολικής ή μερικής διακοπής των εργασιών από υπαιτιότητα του Αναδόχου, το έργο σε οποιαδήποτε φάση και αν βρίσκεται, μπορεί να ασφαλιστεί έναντι όλων των ενδεχομένων κινδύνων από την Υπηρεσία και τα έξοδα της ασφάλισης αυτής θα βαρύνουν τον Ανάδοχο.

20.5 Γενικοί όροι ασφάλισης

20.5.1. Κατά τη σύναψη των παραπάνω ασφαλίσεων ο Ανάδοχος πρέπει να συμμορφώνεται και να λαμβάνει υπόψη τις διατάξεις των Νόμων, Νομοθετικών Διαταγμάτων, Κανονισμών κλπ., που ισχύουν εκάστοτε και έχουν εφαρμογή στην Ελλάδα (π.χ. Ν.Δ. 400/70, Ν.489/76, Ν. 1256/82, Ν.1418/84 όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε από τον Νόμο 2229/94, Π.Δ. 609/85 κλπ.).

20.5.2. Ο Ανάδοχος πρέπει να συμμορφώνεται με τους όρους κλπ των Ασφαλιστηρίων. Οι παρεχόμενες ασφαλιστικές καλύψεις, οι οικονομικοί και ασφαλιστικοί όροι, εξαιρέσεις, απαλλαγές κλπ. υπόκεινται σε κάθε περίπτωση στην τελική έγκριση της Υπηρεσίας.

20.5.3. Οι παραπάνω ασφαλίσεις δεν απαλλάσσουν ή περιορίζουν κατά κανένα τρόπο τις υποχρεώσεις και ευθύνες του Αναδόχου, που απορρέουν από τη Σύμβαση, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τις προβλεπόμενες από τα σχετικά ασφαλιστήρια συμβόλαια εξαιρέσεις, εκπτώσεις, προνόμια, περιορισμούς κλπ. και ο Ανάδοχος παραμένει αποκλειστικά υπεύθυνος για την αποκατάσταση ζημιών σε πρόσωπα ή/και πράγματα πέραν από τα ποσά των ασφαλιστηρίων.

20.5.4. Σε περίπτωση, που η ασφαλιστική εταιρεία, με την οποία ο Ανάδοχος συνομολόγησε τις ασφαλίσεις, παραλείπει ή αρνείται να εξοφλήσει (μερικά ή ολικά) οποιαδήποτε ζημιά κλπ. για οποιονδήποτε λόγο ή αιτία, ο Ανάδοχος έχει αποκλειστική ευθύνη για την αποκατάστασή της μη εξοφλημένης ζημιάς ή βλάβης, κλπ. σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Σύμβασης και η Υπηρεσία δικαιούται να παρακρατήσει, από οποιονδήποτε λογαριασμό του Αναδόχου ή εγγύησή του οποιασδήποτε φύσης, τα ποσά, που κατά την κρίση της απαιτούνται για την αποκατάστασή της εν λόγω ζημιάς ή βλάβης.

20.5.5. Ο Ανάδοχος προκειμένου να εξασφαλισθεί η Υπηρεσία για τις απαιτήσεις της από αυτόν σε σχέση με τα ποσά που του έχει καταβάλει, υποχρεούται να ζητήσει από τους ασφαλιστές του να συμπεριλάβουν τόσο στα Κατά Παντός Κινδύνου όσο και στα άλλου τύπου ασφαλιστήρια, που καλύπτουν το ίδιο το έργο (ΠΥΡΟΣ, ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΒΛΑΒΩΝ, ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ, κλπ) τον εξής Ειδικό Όρο:

Σε περίπτωση μερικής ή ολικής βλάβης του έργου:

"Προκειμένου η ασφαλιστική εταιρεία να καταβάλει στον Ανάδοχο τη σχετική με τη ζημιά κλπ. αποζημίωση, πρέπει να έχει λάβει προηγουμένως την έγγραφη για το σκοπό αυτό συγκατάθεση της Υπηρεσίας.

Εφ' όσον η Υπηρεσία δεν παρέχει στην ασφαλιστική εταιρεία την εν λόγω συγκατάθεση, αυτόματα και χωρίς άλλες διατυπώσεις (ειδικές ή άλλου είδους εντολή ή εξουσιοδότηση από τον Ανάδοχο) η απαίτηση του Αναδόχου κατά της ασφαλιστικής εταιρείας για την καταβολή της αποζημίωσης εκχωρείται στην Υπηρεσία και η ασφαλιστική εταιρεία αποδέχεται από τούδε και υποχρεώνεται να καταβάλει τη σχετική αποζημίωση στην Υπηρεσία μετά από αίτηση της τελευταίας για τον σκοπό αυτό".

20.5.7. Η εκχώρηση της απαίτησης αυτής του Αναδόχου στην Υπηρεσία κατ' ουδέν τρόπο τον απαλλάσσει από τις ευθύνες και υποχρεώσεις του που απορρέουν από την Κύρια Σύμβαση.

Α Ρ Θ Ρ Ο Α - 21

Μέτρα ασφαλείας

21.1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να συντάξει Φάκελο Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.) σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Εγκύκλιο 2000 (απόφαση υπ. αρ. 433/19-9-2000 του ΥΠΕΧΩΔΕ/ ΦΕΚ 1176/22-9-2000 τεύχος Β), σχετικά με την καθιέρωση του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.) ως απαραίτητου στοιχείου για την προσωρινή και οριστική παραλαβή κάθε Δημόσιου Έργου, με έναρξη ισχύος από 22-9-2000. Σύμφωνα με αυτήν η Επιτροπή Παραλαβής κάθε έργου επιβάλλεται να διαπιστώνει ότι για το παραλαμβανόμενο προσωρινά ή οριστικά έργο, έχει καταρτιστεί Φ.Α.Υ. και ότι αυτός είναι ενημερωμένος σύμφωνα με την παράγραφο 7 του αρθ. 3 του Π.Δ. 305/96. Η παραπάνω διαπίστωση θα αναγράφεται ρητά στο σχετικό Πρωτόκολλο Παραλαβής και η Επιτροπή δεν θα προβαίνει στην' σχετική παραλαβή εάν δεν υφίσταται ο Φ.Α.Υ., ή εάν αυτός δεν είναι αρκούντως ενημερωμένος. Στο Πρωτόκολλο Οριστικής Παραλαβής θα αναφέρεται ακόμη ότι ο Φ.Α.Υ. εφαρμόστηκε και ενημερώθηκε μετά την οριστική παραλαβή ή ότι συμπληρώθηκε με τις εργασίες που εκτελέστηκαν σε εφαρμογή των παρατηρήσεων για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων.

21.2. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να εκτελεί τα έργα με ασφαλή τρόπο και σύμφωνα με τους Νόμους, Διατάγματα, Αστυνομικές και λοιπές διατάξεις και οδηγίες της Υπηρεσίας που αφορούν την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων.

21.3. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να μεριμνήσει για τον εφοδιασμό των θέσεων εργασίας με πόσιμο νερό και εγκαταστάσεις υγιεινής και καθαριότητας, να εξασφαλίσει μέσα παροχής πρώτων βοηθειών, να κατασκευάσει και τοποθετήσει κατάλληλες πινακίδες ή φωτεινά σήματα επισημάνσεως και απαγορεύσεως επικίνδυνων θέσεων, καθώς και προειδοποιητικές και συμβουλευτικές πινακίδες τόσο για τους εργαζόμενους όσο και για τους κινούμενους στο εργοτάξιο.

21.4. Ο Ανάδοχος πρέπει να χορηγεί στο εργατικό προσωπικό τα απαιτούμενα κατά περίπτωση εργαλεία ατομικά και ομαδικά εφόδια προστασίας και εργαλεία για ασφαλή εργασία, όπως είναι ενδεικτικά: κράνη, γυαλιά προστασίας, ζώνες ασφαλείας, ποδιές, γάντια, μάσκες ηλεκτροσυγκολλητών, ακουστικά προστασίας από τον θόρυβο κλπ. Κατά την εκτέλεση νυκτερινής εργασίας ο Ανάδοχος υποχρεούται να παρέχει τον απαιτούμενο φωτισμό για την ασφάλεια του προσωπικού και κάθε τρίτου.

21.5. Για την προστασία και αντιμετώπιση πυρκαϊών στις εγκαταστάσεις γενικά του εργοταξίου ο Ανάδοχος υποχρεούται να φροντίζει:

για την εγκατάσταση κατάλληλου εξοπλισμού πυρόσβεσης,

για τον περιοδικό καθαρισμό του χώρου του εργοταξίου από επικίνδυνα για ανάφλεξη υλικά και την κατάλληλη διάθεσή τους,

να μην πραγματοποιεί εργασίες κολλήσεως ή και άλλων ανοικτής πυράς, κοντά σε χώρους αποθηκεύσεως καυσίμων, ή άλλων εύφλεκτων υλών του εργοταξίου και των γειτονικών ιδιοκτησιών που ανήκουν σε άλλους.

21.6. Ρητά καθορίζεται ότι ανεξάρτητα από όλα τα παραπάνω ο Ανάδοχος παραμένει μόνος και αποκλειστικά υπεύθυνος για την ασφάλεια των εργαζομένων στα έργα και είναι δική του ευθύνη η λήψη των ενδεδειγμένων και σωστών μέτρων ασφάλειας και η πήρηση των σχετικών κανονισμών. Για θέματα προλήψεως ατυχημάτων ισχύουν γενικά, όσα ορίζονται από την Ελληνική Νομοθεσία και, μόνο σε ειδικές περιπτώσεις που δεν προβλέπονται από αυτή, θα εφαρμόζονται οι διεθνείς κανονισμοί προλήψεως ατυχημάτων.

21.7. Επίσης, ο Ανάδοχος οφείλει να εφοδιάσει την περιοχή των έργων με όλα τα απαραίτητα τεχνικά μέσα και εξοπλισμό αντιμετώπισης εκτάκτων περιστατικών ρύπανσης της θάλασσας από πετρελαιοειδή (π.χ. πλωτά φράγματα, απορροφητικές αντλίες, διασκορπιστικές ουσίες κλπ.) που θα υποδεχθούν από την οικεία λιμενική ζώνη αρχή καθώς και να γνωστοποιήσει στο οικείο Λιμεναρχείο με την εγκατάσταση του την "σχεδίαση" της σχετικής διαδικασίας που θα εφαρμόσει σε παρόμοια περιστατικά (βλ. Άρθρο 8-15). Οι δαπάνες που προκύπτουν από τα παραπάνω θεωρούνται ότι έχουν ληφθεί υπόψη ανηγμένες στην τιμή προσφοράς του Αναδόχου και ως εκ τούτου ουδεμία πρόσθετη αποζημίωση αναγνωρίζεται.

21.8. Επίσης ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ακολουθεί όλες τις υποδείξεις των εντεταλμένων οργάνων του Κράτους (Επιθεώρηση Εργασίας, Επιθεώρηση Μεταλλείων κλπ.).

21.9. Όλες οι δαπάνες που συνεπάγονται τα παραπάνω βαρύνουν τον Ανάδοχο.

Α Ρ Θ Ρ Ο Α -22

Σήμανση κατά το στάδιο εκτελέσεως του έργου

22.1 Εκτός από όσα καθορίζονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές Σημάνσεως εκτελουμένων έργων εντός ή εκτός κατοικημένων περιοχών (απόφ. εγκρ. ΒΜ5/30428/17-06-80 και ΒΜ5/30058/1983ΥΔΕ), σημειώνεται ότι ο Ανάδοχος θα επιβαρυνθεί με τη δαπάνη των προσθέτων ενδεικτικών και πληροφοριακών πινακίδων που θα τοποθετηθούν στην είσοδο της περιοχής του έργου και που θα φέρουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και στοιχεία σύμφωνα με τον επικοινωνιακό οδηγό για την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα Ε.Π. του ΕΣΠΑ, καθώς και οιοδήποτε άλλο στοιχείο που θα ζητήσει η Υπηρεσία.

22.2. Ως προς τη φωτισήμανση και τα μέτρα ασφάλειας των λιμενικών κατασκευών ισχύουν τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο Α-10 της παρούσης.

Α Ρ Θ Ρ Ο Α -23

Διευκολύνσεις σε άλλους εργολάβους

23.1. Ο Ανάδοχος πρέπει να διευκολύνει τις διελεύσεις άλλων εργοληπτών που, ενδεχόμενα, θα εκτελούν έργα σε παραπλεύρωσ χώρους, ή μέσα στο ίδιο εργοτάξιο, εφ' όσον πρόκειται περί αντικειμένου που δεν καλύπτει η δική του σύμβαση.

23.2. Ρητά καθορίζεται ότι όλες οι δραστηριότητες του Αναδόχου θα περιορίζονται αποκλειστικά στους χώρους που ήθελε παραχωρήσει η Υπηρεσία και, μόνο σε περίπτωση που δεν θα προκύψει ενόχληση και ύστερα από σχετική έγκριση, θα μπορεί να επεκταθεί πέρα από τα καθορισμένα όρια, με δική του ευθύνη και δαπάνη.

Α Ρ Θ Ρ Ο Α -24

Τήρηση νόμων - Αστυνομικών διατάξεων - Έκδοση αδειών

24.1. Ο Ανάδοχος σε όλη τη διάρκεια εκτελέσεως του έργου υποχρεούται να συμμορφώνεται με τους Νόμους του Κράτους, τα Διατάγματα και τους Κανονισμούς, τις Λιμενικές και Αστυνομικές διατάξεις ή διαταγές, καθώς και με τις νόμιμες απαιτήσεις οποιασδήποτε Δημόσιας, Δημοτικής ή άλλης αρχής για τον Ανάδοχο και για τις εργασίες του.

24.2. Ο Ανάδοχος, ως υπεύθυνος να τηρεί τους Νόμους κ.λ.π., υποχρεούται να ανακοινώσει αμέσως στην Υπηρεσία τις διαταγές που απευθύνονται ή κοινοποιούνται σε αυτόν, κατά τη διάρκεια της εκτελέσεως του έργου και τα έγγραφα των διαφόρων Αρχών σχετικά με υποδεικνυόμενα μέτρα ελέγχου, ασφαλείας κ.λ.π.

24.3. Επίσης ο Ανάδοχος υποχρεούται στην έκδοση με μέριμνα, ευθύνη και δαπάνες του, κάθε άδειας που προβλέπεται από τους ανωτέρω Νόμους, Διατάγματα κλπ. και που απαιτείται για την εκτέλεση των εργασιών του.

ΑΡΘΡΟΑ-25

Νυχτερινή Υπερωριακή εργασία - Εργασία τις αργίες και εορτές

25.1. Επιτρέπεται η εκτέλεση νυχτερινής, ή υπερωριακής εργασίας και εργασίας τις Αργίες και Εορτές, σύμφωνα με όσα σχετικά ορίζονται από τους Νόμους και κανονισμούς που αφορούν τέτοια εργασία. Εφ' όσον καθίσταται αναγκαία, κατά την κρίση της Υπηρεσίας, η νυχτερινή, ή υπερωριακή εργασία, ή η εκτέλεση εργασίας τις Αργίες και Εορτές, ο Ανάδοχος υποχρεούται να εκτελεί αυτή χωρίς αντίρρηση και χωρίς καμία ιδιαίτερη αποζημίωση, τόσο για τις αρχικές συμβατικές τιμές μονάδος και ποσότητες που θα δοθούν με Σ.Π., όσο και για τις νέες τιμές μονάδος που θα γίνουν με Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.

25.2. Ειδικά για την υπερωριακή εργασία, η Υπηρεσία θα συνηγορήσει εφ' όσον κρίνεται απαραίτητη και δεν υπάρχει άλλη δυνατότητα για εξασφάλιση περισσότερου προσωπικού, αλλά δεν μπορεί να εγγυηθεί την εξασφάλιση της σχετικής έγκρισης από τις αρμόδιες αρχές.

25.3. Αν ο Ανάδοχος δεν μπορέσει να εξασφαλίσει έγκριση για υπερωριακή εργασία, αυτό δεν θα αποτελέσει δικαιολογία για παράταση των προθεσμιών εκτελέσεως του Έργου. Την αδυναμία εκτελέσεως εργασιών με υπερωριακή απασχόληση ο Ανάδοχος οφείλει να την καλύψει με εργασία σε περισσότερες φυλακές (βάρδιες).

25.4. Κατά την εκτέλεση νυχτερινής εργασίας ο Ανάδοχος υποχρεούται να παρέχει με δαπάνη του πρόσθετο και ικανοποιητικό φωτισμό για την ασφάλεια του προσωπικού του και του κοινού, καθώς και κατάλληλα μέσα που να επιτρέπουν την καλή τοποθέτηση και επιθεώρηση υλικών και την από κάθε άποψη αποδοτική εκτέλεση των έργων.

25.5. Ο Ανάδοχος δεν δικαιούται σε καμία περίπτωση και για οποιονδήποτε αιτία καταβολής αποζημίωσης για σταλία μηχανημάτων, προσωπικού και εξοπλισμού τις επίσημες Αργίες και Εορτές.

ΑΡΘΡΟΑ-26

Συμβατικά Τεύχη

1. Τα Συμβατικά Τεύχη κατά σειρά ισχύος αυτών, είναι :

1. Εργολαβικό Συμφωνητικό
2. Προϋπολογισμός Προσφοράς
3. Τιμολόγιο Μελέτης – Προϋπολογισμός / Μελέτης
4. Συγγραφή Υποχρεώσεων
5. Τεχνική Περιγραφή του Έργου
6. Τεχνική Έκθεση (Υπολογισμοί, Παραδοχές κλπ)
7. Σχέδια
8. Χρονοδιάγραμμα Έργου όπως αυτό εγκρίθηκε από την Υπηρεσία.

Τα προαναφερόμενα τεύχη θα αναγιγνώσκονται και ερμηνεύονται από κοινού και σε αμοιβαίο συσχετισμό με βασικό κριτήριο την αρτιότερη, την πιο έντεχνη και πλήρη κατασκευή του έργου.

2. Στην περίπτωση διαφορών μεταξύ των τευχών, η σειρά ισχύος προτεραιότητας των τευχών θα είναι αυτή με την οποία αναγράφονται με καπούσα σειρά στην προηγούμενη παράγραφο του παρόντος άρθρου.

Β' ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

ΑΡΘΡΟΒ-1

Αντικείμενο εργολαβίας

Το τεχνικό αντικείμενο της παρούσης εργολαβίας που περιγράφεται αναλυτικά στο τεύχος της Τεχνικής Έκθεσης του έργου.

ΑΡΘΡΟΒ-2

Χρονοδιάγραμμα Κατασκευής - Χρονικός προγραμματισμός

2.1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να συντάξει και υποβάλει στην Υπηρεσία πρόγραμμα κατασκευής του όλου έργου, στο οποίο θα τηρηθούν οι τμηματικές προθεσμίες του έργου που ορίζονται στο άρθρο Β-4 της παρούσης, καθώς και οι ειδικοί τεχνικοί όροι της παρ. 2.10 του παρόντος άρθρου Β-2, εντός δέκα πέντε ημερών την υπογραφή της σύμβασης.

2.2. Το πρόγραμμα (Χρονοδιάγραμμα) που καλύπτεται γενικά από το άρθρο 145 του Ν. 4412/2016, θα περιλαμβάνει:

2.2.1. Λεπτομερειακή ανάλυση, για το σύνολο των δραστηριοτήτων εκτελέσεως του έργου, με διάκριση τους σε δραστηριότητες με ευθύνη του Αναδόχου και σε τυχόν δραστηριότητες με ευθύνη της Υπηρεσίας Επιβλέψεως.

Η παραπάνω διάκριση θα είναι σαφής και θα συνοδεύεται και από εκτίμηση, ή υπολογισμό της διάρκειας που κρίνεται αναγκαία, για την εκτέλεση της κάθε δραστηριότητας. Στο συγκεκριμένο σημείο ο Ανάδοχος θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή έτσι ώστε να είναι κατανοητή και εφαρμόσιμη η εκτέλεση των εργασιών.

2.2.2. Επιστάται η προσοχή ότι, η διάρκεια εκτελέσεως των δραστηριοτήτων από άλλους φορείς, εκτός από τον Ανάδοχο, θα πρέπει να είναι λογικές και να έχουν περιθώρια (καθορισμός μεγίστων - ελαχίστων), όπου δεν καθορίζονται σαφώς στα τεύχη της παρούσας συμβάσεως.

2.2.3. Πλήρη αιτιολόγηση των χρονικών διαρκειών που προβλέπονται για κάθε δραστηριότητα, με ανάλυσή της κατά μονάδα χρόνου, παραγωγικής κατασκευαστικής του δυνατότητας για τις εργασίες του τιμολογίου, συμπεριλαμβανομένων και των προεργασιών (που δεν προβλέπονται στο τιμολόγιο).

2.2.4. Διευκρίνιση του τρόπου που θα επιτευχθούν οι προθεσμίες π.χ.

Δραστηριότητα:

Εκσκαφές

Συνολική ποσότητα:

μ³

Συνολική διάρκεια:

ημερολογιακές ημέρες

Προβλεπόμενη κατασκευαστική δυνατότητα

μ³

Προβλεπόμενος βαθμός προσπάθειας Π.χ. μηχανικός εκσκαφέας 3/4 κ.υ. για 7ωρη εργασία ανά ημέρα και πέντε εργάσιμες μέρες την εβδομάδα.

Οι ποσότητες θα είναι αυτές που δημοπρατούνται, με ένα εύλογο περιθώριο της επάρκειας χρονικής ασφάλειας, για τυχόν μεταβολή τους.

2.3. Με βάση την παραπάνω μεθοδολογία θα υπολογιστούν οι απαιτούμενοι χρόνοι, κατά δραστηριότητα και θα συνηυποβληθούν από τον Ανάδοχο στο πλαίσιο του Χρονοδιαγράμματος τα παρακάτω:

α. Πρόγραμμα με μορφή σχηματικής κάτοψης (βλέπε και παράγραφο 2.7 του παρόντος άρθρου).

β. Πίνακα κατά είδος εργασίας, συνοπτικά (π.χ. εκσκαφές, επιχώματα κλπ.) των προς εκτέλεση, ανά μήνα ποσοτήτων, εργασιών και μηνιαίας προβλεπόμενης απορροφήσεως πιστώσεων, για το σύνολο του έργου (θα περιλαμβάνει εργασίες, Ο.Ε. και Γ.Ε., προβλεπόμενη αναθεώρηση, Φ.Π.Α. κλπ.

Στον υπόψη πίνακα θα προβλεφθούν και οι αντίστοιχες στήλες για την συμπλήρωση ποσοτήτων, εργασιών και δαπανών που θα εκτελούνται κάθε μήνα και θα συμπληρώνονται μετά την εκτέλεση των εργασιών του συγκεκριμένου μηνός (βλ. παραγρ. 2.7)

γ. Πίνακας απαιτούμενου μηχανικού εξοπλισμού και χρονοδιάγραμμα απασχολήσεώς του στο έργο.

δ. Πίνακας διαθέσιμου μηχανικού εξοπλισμού με τις αποδόσεις του κάθε μηχανήματος.

ε. Τεχνική Έκθεση που θα τεκμηριώνει τα παραπάνω.

2.4.1. Ο Ανάδοχος, μετά την υπογραφή της Συμβάσεως και μέσα σε διάστημα 15 ημερολογιακών ημερών, θα συντάξει και θα υποβάλει προς έγκριση το "Χρονοδιάγραμμα Κατασκευής του Έργου".

2.4.2. Σε περίπτωση παρατηρήσεων της Υπηρεσίας επί του Χρονοδιαγράμματος που θα υποβληθεί, από τον Ανάδοχο τούτο θα πρέπει να ανασυνταχθεί και να περιλάβει τις παρατηρήσεις αυτές, εντός εύλογου προθεσμίας που θα θέσει η Υπηρεσία.

2.4.3. Παράλειψη ή αμέλεια ως προς την άρτια, λεπτομερή και τεκμηριωμένη υποβολή (ή επανυποβολή) του Χρονοδιαγράμματος από τον Ανάδοχο κατά τα παραπάνω, συνεπάγεται εκτός από την διαδικασία της εκπώσεως που προβλέπεται από το άρθρο 160 του Ν. 4412/2016 :

α. Την επιβολή ανέκκλητης ποινικής ρήτηρας από την Υπηρεσία, ίση προς 1/4000 του Συμβατικού Τιμήματος. Η ποινική ρήτρα αυτή επιβάλλεται κάθε φορά που Χρονοδιάγραμμα του έργου θα είναι απαραίτητο (βάσει των σχετικών διατάξεων) και ο Ανάδοχος και αυτός είτε παραλείπει είτε αμελεί να το υποβάλει. Η ποινική ρήτρα θα παρακρατείται από τον αμέσως επόμενο λογαριασμό.

β. Την κοινοποίηση στον Ανάδοχο υπηρεσιακού Προγράμματος, συντεταγμένου σύμφωνα με τα παραπάνω, που στη συνέχεια θα είναι υποχρεωτικό γι' αυτόν, χωρίς να του παρέχεται δικαίωμα οποιασδήποτε χρονικής τροποποίησης.

γ. Την πλήρη και αποκλειστική ευθύνη του Αναδόχου για κάθε ανωμαλία που τυχόν συμβεί.

2.4.4. Μετά την υποβολή (ή επανυποβολή) του Χρονοδιαγράμματος και των συνοδευτικών του στοιχείων, η Υπηρεσία εγκρίνει αυτό όπως υποβλήθηκε, ή όπως θα το τροποποιήσει, μέσα σε δεκαπέντε (15) μέρες από την

εκάστοτε υποβολή. Καθυστέρηση για έγκριση από την Υπηρεσία μεγαλύτερη από την παραπάνω προθεσμία των δεκαπέντε (15) ημερών συνεπάγεται την αποδοχή του Προγράμματος του Αναδόχου. Σε περίπτωση μη υποβολής από τον Ανάδοχο του Χρονοδιαγράμματος στην προθεσμία που ορίζεται από την Υπηρεσία, τότε η Υπηρεσία θα αναλάβει να κοινοποιήσει στον Ανάδοχο πρόγραμμα που θα συντάξει η ίδια ή ειδικό ιδιωτικό γραφείο.

Σε κάθε περίπτωση (συντάξεως Χρονοδιαγράμματος από την Υπηρεσία, ή από ιδιωτικό γραφείο) θα αφαιρείται από το "λαβείν" του Αναδόχου ποσό ίσο με αυτό που προσδιορίζεται στην παράγραφο 1α της αποφάσεως Δ17α/02/117/ΦΝ 332/10-11-88 (ΦΕΚ 8628/16-11-89).

2.4.5. Την ευθύνη για τις οποιοσδήποτε ανωμαλίες που θα συμβούν στην εκτέλεση του έργου, όπως και για τις οποιοσδήποτε ποινικές ρήτρες ήθελαν επιβληθούν, από την καταστρατήγηση τμηματικών προθεσμιών, θα φέρει εξ ολοκλήρου ο Ανάδοχος.

2.5. Ο Ανάδοχος, κατά το χρονικό διάστημα μέχρι και την δεκάτη πέμπτη (15η) μέρα από την υποβολή για έγκριση του οριστικού Χρονοδιαγράμματος κατασκευής του έργου, θα ενεργεί σύμφωνα με το δικό του προσωρινό Χρονοδιάγραμμα φέροντας αμέριστα την ευθύνη αν αυτό αντίκειται στους όρους των τευχών (και σχεδίων) της δημοπρασίας. Για τον λόγο αυτό θεωρείται συμβατικά ότι η διαδικασία της καταρτίσεως και εγκρίσεως ή μεταβολής του Χρονοδιαγράμματος δεν επιφέρει καθυστέρηση. Η έγκριση του Χρονοδιαγράμματος δεν περιλαμβάνει την με οποιαδήποτε έννοια συμφωνία της Υπηρεσίας πάνω στο βαθμό προσπάθειας που προβλέφθηκε από τον Ανάδοχο.

2.6. Μετά την κατά οποιονδήποτε τρόπο, σύμφωνα με τα προηγούμενα, οριστικοποίηση του Χρονοδιαγράμματος που όπως θα διαμορφωθεί θα αποτελεί και τον πίνακα εκτελέσεως των εργασιών, ο Ανάδοχος οφείλει να υποβάλει στην Υπηρεσία τριμηνιαία έκθεση προόδου, στην οποία θα φαίνεται η πρόοδος των εργασιών και η συμφωνία ή όχι με το εγκεκριμένο Χρονοδιάγραμμα κατασκευής του Έργου. Επίσης θα αναφέρονται οι λόγοι των τυχόν διαφοροποιήσεων.

Επί πλέον ο Ανάδοχος οφείλει μαζί με την παραπάνω τριμηνιαία έκθεση προόδου να υποβάλει στην επιβλεψη και σε πέντε (5) αντίτυπα:

2.6.1. Αντίγραφο του Χρονοδιαγράμματος, όπως αυτό εφαρμόστηκε, σύμφωνα με την πραγματική κατάσταση ως ανωτέρω, με ένδειξη της πορείας των εργασιών σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις.

2.6.2. Αντίγραφο του αρχικού πίνακα δραστηριοτήτων, με προσθήκη σε ειδική στήλη παρατηρήσεων, των μεταβολών που έχουν γίνει στις αρχικές προβλέψεις, δηλαδή ανακεφαλαιωτικά το μέρος που εκτελέστηκε, αυτό που υπολείπεται, την τυχόν μεταβολή του ρυθμού κ.λπ.

2.6.3. Παράλειψη ή αμελής σύνταξη και υποβολή των παραπάνω συνεπάγεται εφάπαξ ανέκκλητη ποινική ρήτρα, μέχρι ποσού ίσου προς 0,15 της ποινικής ρήτρας της παραγράφου 2.4.3. που επιβάλλεται για κάθε περίπτωση τριμηνιαίας υποβολής.

Τα παραπάνω στοιχεία (ανά τριμηνιαία υποβολή) είναι επιβλητικά για τον έλεγχο της πορείας των εργασιών του Αναδόχου και για την σύγκριση με την πορεία που επιβάλλεται για την άρτια και έγκαιρη αποπεράτωση του έργου. Πρόκειται δηλαδή για στοιχεία που δεσμεύουν τον Ανάδοχο και όχι την Υπηρεσία, σε περίπτωση που αυτή συμφωνήσει ή δεν αντιδράσει.

2.7. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλει στην αρχή κάθε μήνα, σε πέντε σειρές, αντίγραφο του προγράμματος σε μορφή σχηματικής κάτοψης που αναφέρεται στην παράγραφο 2.3.α., στο οποίο θα απεικονίζονται οι εργασίες σύμφωνα με τα παρακάτω:

Οι απεικονιζόμενες με λευκό χρώμα εργασίες θα είναι αυτές που δεν εκτελούνται ακόμα.

Οι απεικονιζόμενες με απλή διαγράμμιση εργασίες θα είναι οι προς εκτέλεση του τρέχοντα μήνα.

Οι απεικονιζόμενες με ρομβοειδή διαγράμμιση εργασίες θα είναι οι περαιωμένες τον τελευταίο μήνα.

Οι απεικονιζόμενες με μαύρο χρώμα εργασίες θα είναι οι παλιές περαιωμένες (πριν από τον τελευταίο μήνα).

Επίσης, θα πρέπει κάθε μήνα να υποβάλει, σε πέντε σειρές, αντίγραφο του πίνακα που αναφέρεται στην παράγραφο 2.3.β, συμπληρωμένο με τα στοιχεία των εκτελεσθεισών εργασιών και πιστώσεων που έχουν απορροφηθεί μέχρι τον τρέχοντα μήνα.

2.8. Η Υπηρεσία επιφυλάσσει για τον εαυτό της το δικαίωμα να ζητήσει την συνυποβολή, μαζί με τα προηγούμενα και άλλων στοιχείων (όπως Π.χ. διαγράμματα κατασκευής των τεχνικών και λοιπών επί μέρους έργων, με έγχρωμες ενδείξεις του μέρους που εκτελέστηκε κ.λ.π.) που είναι επιβλητικά, για να σχηματισθεί πλήρης εικόνα της ανακεφαλαιωτικής, σε κάθε χρονική περίοδο, προόδου του έργου, σε σύγκριση πάντα με τις αρχικές προβλέψεις του χρονοδιαγράμματος.

2.9. Σε περίπτωση ανάγκης τροποποίησης του αρχικού εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, για τις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις (παράταση, αύξηση του αντικειμένου), θα συντάσσεται προσαρμοσμένο Χρονοδιάγραμμα, για το οποίο θα ισχύουν όλα τα αναφερθέντα στις παραπάνω παραγράφους.

2.10. Ειδικό Τεχνικό Όρο Χρονοδιαγράμματος

Κατά τη σύνταξη του Χρονοδιαγράμματος θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθοι κατασκευαστικοί περιορισμοί που είναι κρίσιμοι στην εκτέλεση του έργου:

- α) Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης προ της ενάρξεως οποιασδήποτε, άλλης εργασίας.
- β) Εντός δεκαπενθήμερου από την υπογραφή της Σύμβασης, ο Ανάδοχος θα προσκομίσει του φακέλους Ασφάλειας και Υγείας του Έργου (ΦΑΨ – ΣΑΨ).

Α Ρ Θ Ρ Ο Β -3

Πινακίδες ενδεικτικές του κατασκευαζόμενου έργου

Ο Ανάδοχος υποχρεούται, σε ένα μήνα από την εγκατάστασή του στο έργο, να προμηθευτεί και να τοποθετήσει καλαίσθητες πινακίδες με πληροφορίες για το έργο που κατασκευάζεται. Οι διαστάσεις των πινακίδων, ο αριθμός αυτών, οι αναγραφόμενες ενδείξεις (ονομασία έργου, κύριος έργου, χρηματοδότηση Ευρωπαϊκής Ενώσεως, Διευθύνουσα Υπηρεσία, Μελετητής, Ανάδοχος, προϋπολογισμός έργου), ο χρωματισμός, ο τρόπος στηρίξεως και οι θέσεις τοποθετήσεώς τους θα καθορισθούν, κατά την εγκατάσταση του Αναδόχου, από την Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία. Οι δαπάνες προμήθειας, μεταφοράς και τοποθέτησεως των πινακίδων αυτών βαρύνουν τον Ανάδοχο του έργου και περιλαμβάνονται ανηγμένες στις τιμές μονάδος του τιμολογίου (μελέτης ή προσφοράς) και τα γενικά του έξοδα. Στην περίπτωση μη συμμορφώσεως του Αναδόχου στην καθοριζόμενη ανωτέρω μηνιαία προθεσμία, η Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία δικαιούται να προβεί στην προμήθεια, μεταφορά και τοποθέτησή τους σε βάρος και για λογαριασμό του Αναδόχου.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β -4

1. Προθεσμίες

Η συνολική προθεσμία εκτελέσεως του έργου ορίζεται σε **ΔΩΔΕΚΑ (12) ΜΗΝΕΣ** από την υπογραφή της Σύμβασης.

Η Υπηρεσία διατηρεί το δικαίωμα εντός εύλογου χρονικού διαστήματος να ζητήσει διακοπή των εργασιών για διάφορους λόγους με ανάλογη παράταση της προθεσμίας εκτελέσεως των έργων την οποία ο Ανάδοχος υποχρεούται να τηρήσει, χωρίς να δικαιούται οποιαδήποτε αποζημίωση, λόγω της παρατάσεως αυτής, με εξαίρεση τη νόμιμη αναθεώρηση των τιμών.

2. Παράταση προθεσμιών δεν θα αναγνωρισθεί στον Ανάδοχο, με δικαιολογία την άγνοια των εδαφικών και κλιματολογικών συνθηκών της περιοχής του έργου, του χρόνου λειτουργίας των πηγών λήψεως υλικών, της καταστάσεως των οδών προσπελάσεως, της δυσκολίας προσεγγίσεως των περιοχών λήψεως αδρανών υλικών ή αδυναμίας έγκαιρης εξευρέσεως εργατών, μηχανημάτων και υλικών από την Ελληνική και ξένη βιομηχανία καθώς και για όποιες εργασίες, ρητά αναφέρεται στα συμβατικά τεύχη, ότι δεν δικαιολογείται παράταση προθεσμιών.

3. Επίσης ο Ανάδοχος θα πρέπει να έχει συνεκτιμήσει κατά την υποβολή της προσφοράς του το χρόνο που απαιτείται για τις διατυπώσεις εκτελωνισμού υλικών, εφοδίων και μηχανημάτων που ενδεχόμενα θα εισάγει από το εξωτερικό.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β -5

Εγγύηση καλής εκτελέσεως

Πριν ή κατά την υπογραφή της Σύμβασης κατατίθεται εγγύηση καλής εκτέλεσης σε ποσοστό **5%** της αξίας της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, σύμφωνα με την παράγραφο 1β, του άρθρου 302, του Ν. 4412/2016.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β -6

Ποινικές ρήτρες

6.1. Για κάθε ημέρα υπαίτιας από μέρους του Αναδόχου, υπέρβασης της συνολικής προθεσμίας επιβάλλεται ποινική ρήτρα ίση με το 15% της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου για αριθμό ημερών ίσο με το 20% της προβλεπόμενης από την σύμβαση συνολικής προθεσμίας.

Για τις επόμενες μέρες μέχρι ακόμα 15% της συνολικής προθεσμίας η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα υπέρβασης, ως άνω, ορίζεται σε 20% της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου.

6.2. Για τυχόν τμηματικές προθεσμίες ισχύουν όσα ορίζονται στο άρθρο 148 του Ν. 4412/2016.

6.3. Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα από τον Ανάδοχο, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 38 του Π.Δ. 609/85, η τελική επιμέτρηση των εργασιών επιβάλλεται σε βάρος του, για κάθε συμπληρωμένο μήνα καθυστέρησης, ειδική ποινική ρήτρα ποσοστού 2% επί του συνολικού ποσού που έχει καταβληθεί στον Ανάδοχο και επιβάλλεται μετά από απόφαση της Δ/νουσας Υπηρεσίας.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β-7

Διοικητική παραλαβή για χρήση

Η κατά το άρθρο 169 του Ν. 4412/2016 διοικητική παραλαβή για χρήση μπορεί να διενεργηθεί είτε στο σύνολο του έργου είτε σε αυτοτελή τμήματα του μετά την περαίωσή τους.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β-8

Πληρωμές

Οι τμηματικές πληρωμές θα γίνονται σύμφωνα με μηνιαίες πιστοποιήσεις που θα στηρίζονται σε επιμετρητικά στοιχεία και με την διαδικασία του άρθρου 152 του Ν.4412/2016.

Οι κρατήσεις που γίνονται σε κάθε πληρωμή προς τον Ανάδοχο και συμπληρώνουν την εγγύηση καλής εκτέλεσης προβλέπονται επίσης από το άρθρο 152 του Ν.4412/2016.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β-9

Αναθεώρηση

Οι τιμές αναθεωρούνται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και με βάση τα άρθρα των εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών, που αναγράφονται παράπλευρα σε κάθε άρθρο στον προϋπολογισμό Υπηρεσίας.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β- 10

Χρόνος Εγγυήσεως και συντηρήσεως

Σύμφωνα με τις διατάξεις και προϋποθέσεις του άρθρου 171 του Ν. 4412/2016 ο χρόνος εγγυήσεως, μετά την πάροδο του οποίου ενεργείται η οριστική παραλαβή, καθορίζεται σε **15 μήνες**.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β- 11

Προκαταβολές

Δεν προβλέπεται χορήγηση προκαταβολής.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β-12

Ρήτρα πρόσθετης καταβολής

Δεν προβλέπεται ρήτρα χορήγησης πρόσθετης καταβολής (πριμ).

Α Ρ Θ Ρ Ο Β-13

Διεύθυνση των έργων από τον Ανάδοχο

13.1. Κατά την υπογραφή της Συμβάσεως κατασκευής του έργου ο Ανάδοχος θα δηλώσει στην Υπηρεσία τον αντίκλητό του, την διεύθυνση των κεντρικών γραφείων του, καθώς και το εντεταλμένο προσωπικό που θα βρίσκεται σε αυτά.

13.2. Το βραδύτερο σε είκοσι (20) ημερολογιακές μέρες από την υπογραφή της Συμβάσεως κατασκευής του έργου θα αναλάβει τα καθήκοντά του και ο προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου.

13.3. Προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου θα είναι έμπειρος διπλωματούχος Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ ή άλλης ισότιμης Σχολής με κατασκευαστική πείρα **ΕΡΓΩΝ ΟΔΟΠΟΪΑΣ** που θα διορίζεται από τον Ανάδοχο, ύστερα από έγκριση της Υπηρεσίας.

Για την έγκριση του παραπάνω προτεινόμενου Διπλωματούχου Μηχανικού, ο Ανάδοχος θα υποβάλει στην Υπηρεσία, πριν από την υπογραφή της Συμβάσεως, όλες τις πληροφορίες, πιστοποιητικά και λοιπά λεπτομερή στοιχεία, που θα αφορούν τα προσόντα και την πείρα του. Η Υπηρεσία μπορεί, κατά την απόλυτη κρίση της, να μην δώσει την έγκρισή της για τον προτεινόμενο Μηχανικό, σε περίπτωση κατά την οποία θεωρήσει ότι αυτός δεν έχει τα απαραίτητα προσόντα και πείρα ή δεν είναι κατάλληλος για την παραπάνω θέση. Ο προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου οφείλει να ομιλεί, διαβάζει και γράφει άριστα την Ελληνική γλώσσα. Σε αντίθετη περίπτωση θα υπάρχει μόνιμα τεχνικός διερμηνέας που θα διορίζεται από τον Ανάδοχο.

Ο προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου θα είναι αποκλειστικής απασχολήσεως, για το υπόψη έργο και η απουσία του από το εργοτάξιο θα είναι αιτιολογημένη και θα οφείλεται μόνο σε λόγους που έχουν να κάνουν με εκτός εργοταξίου απασχόληση που αφορά στο υπόψη έργο.

Όταν ο προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου απουσιάζει ως ανωτέρω, θα υπάρχει στο εργοτάξιο ο αντικαταστάτης του που θα είναι Μηχανικός εκ του υπολοίπου προσωπικού και θα έχει εγκριθεί από την Υπηρεσία.

13.4. Ο προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου θα είναι πλήρως εξουσιοδοτημένος, με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο, να εκπροσωπεί τον Ανάδοχο σε όλα τα θέματα του εργοταξίου, περιλαμβανομένης της παραλαβής των εντολών, ειδοποιήσεων, οδηγιών ή παρατηρήσεων της Υπηρεσίας, επί τόπου του έργου και της υπογραφής κάθε εγγράφου και στοιχείου που η υπογραφή του προβλέπεται επί τόπου του έργου (παραλαβές, επιμετρήσεις, ημερολόγια κλπ).

13.5. Ο προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου είναι αρμόδιος για την έντευξη, άρτια και ασφαλή εκτέλεση των εργασιών και για την λήψη και εφαρμογή των απαιτούμενων μέτρων προστασίας και ασφαλείας των εργαζομένων στο έργο, καθώς και κάθε τρίτου. Γι' αυτό ο προϊστάμενος αυτός πρέπει να υποβάλει στην Υπηρεσία υπεύθυνη δήλωση, με την οποία να αποδέχεται τον διορισμό του και τις ευθύνες του.

13.6. Η Υπηρεσία δύναται, κατά την απόλυτη κρίση, της να ανακαλέσει την έγγραφη έγκρισή της, για τον ορισμό οποιουδήποτε από τα παραπάνω πρόσωπα, οπότε ο Ανάδοχος υποχρεούται να απομακρύνει και να το αντικαταστήσει με άλλο, του οποίου ο διορισμός θα υπόκειται επίσης στην έγγραφη έγκριση της Υπηρεσίας.

13.7. Προβλέπεται η συνεχής παρουσία επί τόπου του έργου, καθ' όλη την διάρκεια εκτελέσεως του, ενός τουλάχιστον έμπειρου εργοδηγού.

13.8. Όλο το παραπάνω αναφερόμενο προσωπικό θα τυγχάνει της εγκρίσεως της Υπηρεσίας. Επίσης η Υπηρεσία μπορεί να διατάσσει την στελέχωση του εργοταξίου με πρόσθετο προσωπικό, όταν κατά την κρίση της είναι απαραίτητο.

Ρητά καθορίζεται ότι, ο διορισμός των υπόψη προσώπων του Αναδόχου σε καμία περίπτωση δεν απαλλάσσει τον τελευταίο από τις ευθύνες του και τις υποχρεώσεις του, ο δε Ανάδοχος παραμένει πάντοτε αποκλειστικά και εξ ολοκλήρου υπεύθυνος απέναντι την Υπηρεσία.

13.9. Η παρουσία του ανωτέρω προσωπικού θα ελέγχεται συνεχώς από την Διευθύνουσα Υπηρεσία και σε περίπτωση συστηματικής μη συμμορφώσεως, θα ενημερώνεται η Προϊσταμένη Αρχή.

Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος αμελήσει ή αστοχήσει να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του άρθρου τούτου, η Υπηρεσία μπορεί εκτός των άλλων κυρώσεων για αντισυμβατική συμπεριφορά να του επιβάλλει και πρόστιμο, μέχρι του διπλασίου της δαπάνης για προσωπικό που, ενώ θα έπρεπε κατά τα ανωτέρω να υπάρχει, ελλείπει.

Τούτο δε ανεξάρτητα αν το προσωπικό αυτό είναι μόνιμο ή περιστασιακό προσωπικό του Αναδόχου.

13.10. Γενικά για το προσωπικό του Αναδόχου ισχύει η παρ. 6 του άρθρου 6 του Ν. 1418/94 όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 9 του άρθρου 2 του Ν. 2229/94.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β - 1 4

Νέες εργασίες

Για τις νέες εργασίες και την σύνταξη Νέων Τιμών Μονάδος ακολουθείται η διαδικασία της Νομοθεσίας Δημοσίων Έργων ως ισχύει κατά τον χρόνο της Δημοπράτησης.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β - 1 5

Περιβαλλοντικοί όροι

15.1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται όπως κατά την διάρκεια εκτελέσεως των έργων, λαμβάνει υπόψη του και τηρεί τους γενικούς Περιβαλλοντικούς Όρους που διέπουν το έργο και αναφέρονται στην παρούσα Ε.Σ.Υ. είτε έχουν επιβληθεί με την εγκριτική απόφαση της μελέτης και αφορούν το διάστημα που θα κατασκευάζεται το έργο.

15.2. Στην προσφορά του Αναδόχου θεωρείται ότι περιλαμβάνονται ανηγμένες όλες οι δαπάνες που προκύπτουν για την τήρηση των ως άνω περιβαλλοντικών όρων και συνεπώς ουδεμία πρόσθετη οικονομική του απαίτηση σχετική με την εφαρμογή τους δεν θα αναγνωρίζεται.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β-16

Σύμβουλος Υπηρεσίας - Ποιοτικός Έλεγχος

Η Υπηρεσία δύναται να προσλάβει Σύμβουλο Επιβλέψεως, εξειδικευμένο σε θέματα κατασκευής λιμενικών έργων με τον οποίο ο Ανάδοχος οφείλει να συνεργάζεται υπό την εποπτεία της Υπηρεσίας. Η δαπάνη παροχής Υπηρεσιών του Συμβούλου θα βαρύνει τις πιστώσεις του Έργου.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β-17

Εφαρμογή Ε.ΤΕ.Π. (βάσει εγκυκλίου 26/4-10-2012 του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων).

Με την πρόσφατη δημοσίευση της ΚΥΑ ΥΠΑΝ – ΥΠΥΜΕΔΙ, υπ' αριθ. 6690 στο ΦΕΚ 1914 Β / 15-06-2012 (σε εφαρμογή των διατάξεων του Π.Δ. 334/94), αλλά και των προγενέστερων σχετικών ΚΥΑ, ευρεία ποικιλία προϊόντων τα οποία διακινούνται ή διατίθενται για χρήση στις δομικές κατασκευές εντός της Ελληνικής επικράτειας οφείλουν να συμμορφώνονται με τα αντίστοιχα για κάθε προϊόν Εναρμονισμένα Ευρωπαϊκά Πρότυπα που έχουν μεταφερθεί στο Ελληνικό Σύστημα Τυποποίησης και να φέρουν την σήμανση CE.

Κατά συνέπεια η ενσωμάτωση στα έργα υλικών με σήμανση CE είναι επιβεβλημένη, ανεξαρτήτως αν τα άρθρα των Συμβατικών Τιμολογίων, οι ΤΣΥ και οι λοιπές Συμβατικές Προδιαγραφές αναφέρουν τούτο ρητά ή όχι. Στις ΕΤΕΠ βέβαια αυτό αναφέρεται ρητά.

Α Ρ Θ Ρ Ο Β-18

Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο (βάσει εγκυκλίου 27/15-10-2012 του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων)

1. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του, ή στο προσωπικό του φορέα του έργου, ή σε οποιονδήποτε τρίτο, ώστε να εξαλείφονται ή να ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι ατυχημάτων ή επαγγελματικών ασθενειών κατά την φάση κατασκευής του έργου: προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρα 7 - 9), νόμος 4412/2016 (άρθρο 138 παράγραφος 7), νόμος 3850/2010** (άρθρο 42).

2. Στα πλαίσια της ευθύνης του, ο ανάδοχος υποχρεούται:

α. Να εκπονεί κάθε σχετική μελέτη (στατική ικριωμάτων, μελέτη προσωρινής σήμανσης έργων κ.λ.π.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα νόμος 4412/2016 (άρθρο 138 παράγραφος 7).

β. Να λαμβάνει μέτρα προστασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις του (τέως) Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων: οίκοθεν ΔΙΠΑΔ/177/2001, ΔΕΕΠΠ/85/2001 και ΔΙΠΑΔ/889/2002, στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου: νόμος 4412/2010 (8 παράγραφος 8 και άρθρο 182).

γ. Να επιβλέπει ανελλιπώς την ορθή εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων, να τους ενημερώνει / εκπαιδεύει για την αναγκαιότητα της τήρησης των μέτρων

αυτών κατά την εργασία, να ζητά τη γνώμη τους και να διευκολύνει τη συμμετοχή τους σε ζητήματα ασφάλειας και υγείας: προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρο 111), προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρα 10, 11), νόμος 3850/2010 (άρθρα 42 - 49).

Για την σωστή εφαρμογή της παραγράφου γ στους αλλοδαπούς εργαζόμενους, είναι αυτονόητο ότι η γνώση από αυτούς της ελληνικής γλώσσας κρίνεται απαραίτητη ώστε να μπορούν να κατανοούν την αναγκαιότητα και τον τρόπο εφαρμογής των μέτρων ασφάλειας και υγείας (εκτός ειδικών περιπτώσεων όπου τμήμα ή όλο το έργο έχει αναλάβει να κατασκευάσει ξένη εξειδικευμένη εταιρεία).

* Η έννοια του εργοταξίου ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σε συνδυασμό με το παράρτημα Ι του άρθρου 12 του προεδρικού διατάγματος 305/1996.

** Ο νόμος 3850/2010 Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων άρθρο δεύτερο, καταργεί διατάξεις που ρυθμίζονται από αυτόν όπως διατάξεις των: νόμου [N] 1568/1985, προεδρικού διατάγματος 294/1988, προεδρικού διατάγματος 17/1996, κ.λ.π.

3. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα της παραγράφου 2, ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί τα ακόλουθα:

3.1. Εκ των προτέρων γνωστοποίηση - Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) - Φάκελος Ασφάλειας Υγείας (ΦΑΥ) και συγκεκριμένα:

α. Να διαβιβάσει στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας πριν από την έναρξη των εργασιών, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση, προκειμένου για εργοτάξιο με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που θα υπερβαίνει τις 30 εργάσιμες ημέρες και στο οποίο θα ασχολούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι ή ο προβλεπόμενος όγκος εργασιών θα υπερβαίνει τα 500 ημερομίσθια: προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 3 παράγραφοι 12 και 13). Η γνωστοποίηση καταρτίζεται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ του άρθρου 12 του προεδρικού διατάγματος 305/1996.

β. Να ακολουθήσει τις υποδείξεις / προβλέψεις των Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας - Φάκελος Ασφάλειας Υγείας τα οποία αποτελούν τμήμα της τεχνικής μελέτης του έργου (οριστικής ή εφαρμογής) σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 3 παράγραφος 8) και την υπουργική απόφαση οίκοθεν [Α] ΔΕΕΠΠ//85/2001 του (τέως) Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων η οποία ενσωματώθηκε στο νόμο 4412/2016(άρθρο 138 παράγραφος 8).

γ. Να αναπτύξει, να προσαρμόσει και να συμπληρώσει τα Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας - Φάκελος Ασφάλειας Υγείας της μελέτης (τυχόν παραλήψεις που θα διαπιστώσει ο ίδιος ή που θα του ζητηθούν από την Υπηρεσία), σύμφωνα με την μεθοδολογία που θα εφαρμόσει στο έργο ανάλογα με την κατασκευαστική του δυσκολία, τις ιδιαιτερότητές του, κ.λ.π. (μέθοδος κατασκευής, ταυτόχρονη εκτέλεση φάσεων εργασιών, πολιτική ασφάλειας, οργάνωση, εξοπλισμός, κ.λ.π.).

δ. Να αναπροσαρμόσει τα Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας - Φάκελος Ασφάλειας Υγείας ώστε να περιληφθούν σε αυτά εργασίες που θα προκύψουν λόγω τροποποίησης της εγκεκριμένης μελέτης και για τις οποίες θα απαιτηθούν τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία, μέτρα ασφάλειας και υγείας: προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 3 παράγραφος 9) και υπουργική απόφαση οίκοθεν [Α] ΔΙΠΑΔ/889/2002 (παράγραφος 2.9) του (τέως) Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων η οποία ενσωματώθηκε στο νόμο 4412/2016(άρθρο 138 παράγραφος 8).

ε. Να τηρήσει τα Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας - Φάκελος Ασφάλειας Υγείας στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση του έργου: προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 3 παράγραφος 10) και υπουργική

απόφαση οίκοθεν [Α] ΔΙΠΑΔ/889/2002 (παράγραφος 2.9Δ) του (τέως) Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και να τα έχει στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών.

στ. Συμπληρωματικές αναφορές στο Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) και στο Φάκελο Ασφάλειας Υγείας (ΦΑΥ).

Το Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για τους εργαζόμενους και για τα άλλα εμπλεκόμενα μέρη που παρευρίσκονται στο εργοτάξιο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου.

Αντίστοιχα ο Φάκελος Ασφάλειας Υγείας αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για όσους μελλοντικά ασχοληθούν με τη συντήρηση ή την επισκευή του έργου.

1. Το περιεχόμενο του Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας και του Φακέλου Ασφάλειας Υγείας αναφέρεται στο προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 3 παράγραφοι 5 - 7) και στις υπουργικές αποφάσεις οίκοθεν: [Α] ΔΙΠΑΔ/177/2001 (άρθρο 3) και [Α] ΔΙΠΑΔ/889/2002 (παράγραφος 2.9) του (τέως) Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

2. Η υποχρέωση εκπόνησης Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας προβλέπεται σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 3 παράγραφος 4), όταν:

α. Απαιτείται Συντονιστής στη φάση της μελέτης, δηλαδή όταν θα απασχοληθούν περισσότερα του ενός συνεργεία στην κατασκευή.

β. Οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους: προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12 παράρτημα ΙΙ).

γ. Απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.

δ. Για την έναρξη των οικοδομικών εργασιών, επιβάλλεται με ευθύνη του κυρίου ή του έχοντος νόμιμο δικαίωμα: θεώρηση του σχεδίου και του φακέλου ασφάλειας και υγείας του έργου από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 εδάφιο α' του νόμου 4030/2011 (ΦΕΚ 249/Α/2011) και την αριθμό πρωτοκόλλου [Α] 10201/2012 εγκύκλιο του Ειδικού Γραμματέα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας.

3. Ο φάκελος ασφάλειας και υγείας καθιερώνεται ως απαραίτητο στοιχείο για την προσωρινή και την οριστική παραλαβή κάθε Δημόσιου Έργου: υπουργική απόφαση οίκοθεν [Α] ΔΕΕΠΠ/433/2000 του (τέως) Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, η οποία ενσωματώθηκε στο νόμο 4412/2016 (παράγραφος 7 του άρθρου 170 και παράγραφος 8 του άρθρου 172).

4. Μετά την αποπεράτωση του έργου, ο φάκελος ασφάλειας και υγείας φυλάσσεται με ευθύνη του Κυρίου του Έργου και το συνοδεύει καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του: προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 3 παράγραφος 11) και υπουργική απόφαση οίκοθεν [Α] ΔΙΠΑΔ/889/2002 (παράγραφος 2.9Δ) του (τέως) Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

5. Διευκρινίσεις σχετικά με την εκπόνηση του Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας και την κατάρτιση του φακέλου ασφάλειας και υγείας περιλαμβάνονται στην εγκύκλιο 6/2008 του (τέως) Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

3.2. Ανάθεση καθηκόντων σε τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας - τήρηση στοιχείων ασφαλείας και υγείας

Ο ανάδοχος υποχρεούται:

α. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας αν στο έργο απασχολήσει λιγότερους από 50 εργαζόμενους σύμφωνα με το νόμο 3850/2010 (άρθρο 8 παράγραφος 1 και άρθρο 12 παράγραφος 4).

β. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, αν απασχολήσει στο έργο 50 και άνω εργαζόμενους, σύμφωνα με το νόμο 3850/2010 (άρθρο 8 παράγραφος 2 και άρθρα 4 έως 25).

γ. Τα παραπάνω καθήκοντα μπορεί να ανατεθούν σε εργαζόμενους στην επιχείρηση ή σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή να συναφθεί σύμβαση με τις Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης ή να συνδυαστούν αυτές οι δυνατότητες.

Η ανάθεση καθηκόντων σε άτομα εντός της επιχείρησης γίνεται εγγράφως από τον ανάδοχο και αντίγραφό της κοινοποιείται στην τοπική Επιθεώρηση Εργασίας, συνοδεύεται δε απαραίτητα από αντίστοιχη δήλωση αποδοχής: νόμος 3850/2010 (άρθρο 9).

δ. Στα πλαίσια των υποχρεώσεων του αναδόχου καθώς και των: τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, εντάσσεται και η υποχρεωτική τήρηση στο εργοτάξιο, των ακόλουθων στοιχείων:

1. Γραπτή εκτίμηση προς τον ανάδοχο, από τους τεχνικό ασφαλείας και ιατρό εργασίας, των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους νόμος 3850/2010 (άρθρο 43 παράγραφοι 1)α και 3 - 8).

2. Βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας στο οποίο θα αναγράφουν τις υποδείξεις τους ο Τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας νόμος 3850/2010 (άρθρο 14 παράγραφος 1 και άρθρο 17 παράγραφος 1).

Ο ανάδοχος υποχρεούται να λαμβάνει ενυπόγραφα γνώση των υποδείξεων αυτών.

Το βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας σελιδομετρείται και θεωρείται από την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.

Αν ο ανάδοχος διαφωνεί με τις γραπτές υποδείξεις και συμβουλές του τεχνικού ή του ιατρού εργασίας (νόμος 3850/2010 άρθρο 20 παράγραφος 4), οφείλει να αιτιολογεί τις απόψεις του και να τις κοινοποιεί και στην Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας ή στον εκπρόσωπο των εργαζομένων των οποίων η σύσταση και οι αρμοδιότητες προβλέπονται από τα άρθρα 4 και 5 του νόμου 3850/2010.

Σε περίπτωση διαφωνίας η διαφορά επιλύεται από τον επιθεωρητή εργασίας και μόνο.

3. Βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο θα περιγράφεται η αιτία και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών νόμου 3850/2010 (άρθρο 43 παράγραφος 2)β).

Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων ατυχημάτων, καταχωρούνται στο βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας.

Ο ανάδοχος οφείλει να αναγγέλλει στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας, στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος όλα τα εργατικά ατυχήματα εντός 24 ωρών και εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύναται να

χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτιών του ατυχήματος νόμου 3850/2010 (άρθρο 43 παράγραφος 2)α).

4. Κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών νόμου 3850/2010 (άρθρο 43 παράγραφος 2)γ).

5. Ιατρικό φάκελο κάθε εργαζόμενου του νόμου 3850/2010 (άρθρο 18 παράγραφος 9).

3.3. Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ) Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ), όταν απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, πριν την έναρξη των εργασιών στο εργοτάξιο σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 3 παράγραφος 14) σε συνδυασμό με την υπουργική απόφαση [Α] 130646/1984 του (τέως) Υπουργείου Εργασίας.

Το Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας θεωρείται, σύμφωνα με την παραπάνω υπουργικών αποφάσεων, από τις κατά τόπους Διευθύνσεις, Τμήματα ή Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας και συμπληρώνεται από τους επιβλέποντες μηχανικούς του αναδόχου και της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, από τους υπόχρεους για την διενέργεια των τακτικών ελέγχων ή δοκιμών για ό,τι αφορά τα αποτελέσματα των ελέγχων ή δοκιμών, από το αρμόδιο όργανο ελέγχου όπως ο επιθεωρητής εργασίας, κ.λ.π.: προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρο 113), νόμος 1396/1983 (άρθρο 8) και την εγκύκλιο 27/2003 του (τέως) Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων με αριθμό πρωτοκόλλου ΔΕΕΠΠ/208/2003.

3.4. Συσχετισμός Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) και Ημερολογίου Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ)

Για την πιστή εφαρμογή του Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας κατά την εξέλιξη του έργου, πρέπει αυτό να συσχετίζεται με το Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας.

Στα πλαίσια του συσχετισμού αυτού, να σημειώνεται στο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας κάθε αναθεώρηση και εμπλουτισμός του Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας και επίσης σε ειδική στήλη του, να γίνεται παραπομπή των αναγραφόμενων υποδείξεων / διαπιστώσεων στην αντίστοιχη σελίδα του Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας.

Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται και επιτυγχάνεται ο στόχος της πρόληψης του ατυχήματος.

4. Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών στο εργοτάξιο.

4.1. Προετοιμασία εργοταξίου - Μέτρα Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών, τα παρακάτω μέτρα ασφάλειας και υγείας:

α. Την ευκρινή και εμφανή σήμανση και περίφραξη του περιβάλλοντα χώρου του εργοταξίου με ιδιαίτερη προσοχή στη σήμανση και περίφραξη των επικίνδυνων θέσεων: προεδρικό διάταγμα 105/1995, προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12 παράρτημα IV μέρος Α, παράγραφος 18.1).

β. Τον εντοπισμό και τον έλεγχο προϋπαρχουσών της έναρξης λειτουργίας του εργοταξίου ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και εκτροπή τυχόν υπάρχοντων εναερίων ηλεκτροφόρων αγωγών έξω από το εργοτάξιο, ώστε να παρέχεται προστασία στους εργαζόμενους από τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας: προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρα 75 - 79), προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12 παράρτημα IV μέρος Β, τμήμα ΙΙ, παράγραφος 2).

γ. Τη σήμανση των εγκαταστάσεων με ειδικούς κινδύνους (αγωγοί ατμών θερμών, υγρών ή αερίων κ.λ.π.) και τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους των εγκαταστάσεων αυτών: προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρα 92 - 95), προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12 παράρτημα IV μέρος Α, παράγραφος 6).

δ. Τη λήψη μέτρων αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων όπως: κατάρτιση σχεδίου διαφυγής - διάσωσης και εξόδων κινδύνου, πυρασφάλεια, εκκένωση χώρων από τους εργαζόμενους, πρόληψη - αντιμετώπιση πυρκαγιών & επικίνδυνων εκρήξεων ή αναθυμιάσεων, ύπαρξη πυροσβεστήρων, κ.λ.π.: προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρα 92 - 96), προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12 παράρτημα IV μέρος Α, παράγραφοι 3, 4, 8-10), νόμος 3850/2010 (άρθρα 30, 32, 45).

ε. Την εξασφάλιση παροχής πρώτων βοηθειών, χώρων υγιεινής και υγειονομικού εξοπλισμού (ύπαρξη χώρων πρώτων βοηθειών, φαρμακείου, αποχωρητηρίων, νιπτήρων, κ.λ.π.): προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρα 109, 110), νόμος 1430/1984 (άρθρα 17, 18), προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12 παράρτημα IV μέρος Α, παράγραφοι 13, 14).

στ. Την εξασφάλιση της δωρεάν χορήγησης Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ) στους εργαζόμενους όπως: προστατευτικά κράνη, μπότες ασφαλείας, φωσφορίζοντα γιλέκα, ολόσωμες ζώνες ασφαλείας, γυαλιά, κ.λ.π., εφόσον τους ενημερώσει εκ των προτέρων σχετικά με τους κινδύνους από τους οποίους τους προστατεύει ο εξοπλισμός αυτός και τους δώσει σαφείς οδηγίες για τη χρήση του: προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρα 102 - 108), νόμος 1430/1984 (άρθρα 16 - 18), κοινή υπουργική απόφαση [Α] Β.4373/1205/1993 και οι τροποποιήσεις αυτής κοινή υπουργική απόφαση [Α] 8881/1994 και υπουργική απόφαση οίκοθεν [Α] Β.5261/190/1997, προεδρικό διάταγμα 396/1994, προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 9, παράγραφος γ).

4.2. Εργοταξιακή σήμανση - σηματοδότηση, συστήματα ασφαλείας, φόρτωση - εκφόρτωση - εναπόθεση υλικών, θόρυβος, φυσικοί, χημικοί παράγοντες κ.λ.π.

Ο ανάδοχος υποχρεούται:

α. Να προβεί στην κατάλληλη σήμανση και σηματοδότηση, με σκοπό την ασφαλή διέλευση των πεζών και των οχημάτων από την περιοχή κατασκευής του έργου, σύμφωνα με:

- Την υπουργική απόφαση με αριθμό ΔΜΕΟ/Ο/613/2011 του τέως Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων: *Οδηγίες Σήμανσης Εκτελούμενων Έργων* (ΟΜΟΕ-ΣΕΕΟ, τεύχος 7)
- Την κοινή υπουργική απόφαση με αριθμό [Α] 6952/2011 του τέως Υπουργείου Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τέως Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων *Υποχρεώσεις και μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών κατά την εκτέλεση εργασιών σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών*
- Τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας: νόμος [Ν] 2696/1999 (άρθρα 9 - 11 και άρθρο 52) και την τροποποίηση αυτού: νόμος 3542/2007 (άρθρα 7 - 9 και άρθρο 46).

β. Να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας που αφορούν σε εργασίες εναπόθεσης υλικών στις οδούς, κατάληψης τμήματος οδού και πεζοδρομίου: νόμος [Ν] 2696/1999 (άρθρα 47, 48) και η τροποποίηση αυτού: νόμος 3542/2007 (άρθρα 43, 44).

γ. Να συντηρεί και να ελέγχει τακτικά τη λειτουργία των συστημάτων ασφαλείας και να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, των φορητών ηλεκτρικών συσκευών, των κινητών προβολέων, των καλωδίων τροφοδοσίας, των εγκαταστάσεων φωτισμού εργοταξίου, κ.λ.π.: προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρα 75 - 84), προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 8 παράγραφος δ και άρθρο 12, παράρτημα IV μέρος Α, παράγραφος 2), νόμος 3850/2010 (άρθρα 31, 35).

δ. Να προβεί στα απαραίτητα μέτρα ασφάλειας που αφορούν σε εργασίες φόρτωσης, εκφόρτωσης, αποθήκευσης, στοίβασης, ρίψης και μεταφοράς υλικών και άλλων στοιχείων: προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 216/1978, προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρα 85 - 91), κοινή υπουργική απόφαση [Α] 8243/1113/1991 (άρθρο 8), προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 8 (γ, ε, στ, ζ) και άρθρο 12, παράρτημα IV μέρος Α παράγραφος 11 και μέρος Β τμήμα ΙΙ παράγραφος 4), νόμος [Ν] 2696/1999 (άρθρο 32) και η τροποποίηση αυτού: νόμος 3542/2007 (άρθρο 30).

ε. Να τηρεί μέτρα προστασίας των εργαζομένων που αφορούν:

α) κραδασμούς: προεδρικό διάταγμα 176/2005,

β) θόρυβο: προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 85/1991, προεδρικό διάταγμα 149/2006,

γ) προφυλάξεις της οσφυϊκής χώρας και της ράχης από χειρωνακτική διακίνηση φορτίων: προεδρικό διάταγμα 397/1994,

δ) προστασία από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες: νόμος 3850/2010 (άρθρα 36 - 41), προεδρικό διάταγμα 82/2010.

4.3. Μηχανήματα έργων / Εξοπλισμοί εργασίας - αποδεικτικά στοιχεία αυτών.

Οι εξοπλισμοί εργασίας χαρακτηρίζονται και κατατάσσονται ως μηχανήματα έργων προεδρικό διάταγμα 304/2000 (άρθρο 2).

α. Ο ανάδοχος οφείλει να ελέγχει τη σωστή λειτουργία και τον χειρισμό των μηχανημάτων (χωματουργικών και διακίνησης υλικών), των ανυψωτικών μηχανημάτων, των οχημάτων, των εγκαταστάσεων, των μηχανών και του λοιπού εξοπλισμού εργασίας (ζώνες ασφαλείας με μηχανισμό ανόδου και καθόδου, κυλιόμενα ικριώματα, φορητές κλίμακες, κ.λ.π.): προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρο 17, 45 - 74), νόμος 1430/1984 (άρθρα 11 - 15), προεδρικό διάταγμα 31/1990, προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 499/1991, προεδρικό διάταγμα 395/1994 και οι τροποποιήσεις αυτού: προεδρικό διάταγμα 89/1999, προεδρικό διάταγμα 304/2000 και προεδρικό διάταγμα 155/2004, προεδρικό διάταγμα 105/1995 (παράρτημα ΙΧ), προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12, παράρτημα ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παράγραφοι 7 - 9), κοινή υπουργική απόφαση [Α] 15085/593/2003, κοινή υπουργική απόφαση [Α] Δ13Ε/4800/2003, προεδρικό διάταγμα 57/2010, νόμος 3850/2010 (άρθρα 34, 35).

β. Τα μηχανήματα έργων σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12, παράρτημα ΙV, μέρος Β', τμήμα ΙΙ, παράγραφοι 7.4 και 8.5) και το προεδρικό διάταγμα 304/2000 (άρθρο 2), πρέπει να συνοδεύονται από τα εξής στοιχεία:

1. Πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας

2. Άδεια κυκλοφορίας

3. Αποδεικτικά στοιχεία ασφάλισης.

4. Αποδεικτικά πληρωμής τελών κυκλοφορίας (χρήσης)

5. Άδειες χειριστών μηχανημάτων σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12, παράρτημα ΙV, μέρος Β', τμήμα ΙΙ, παρ. 8.1.γ και 8.2) και το προεδρικό διάταγμα 89/1999 (παράρτημα ΙΙ, παράγραφος 2.1). Σημειώνεται ότι η άδεια χειριστού μηχανήματος συνοδεύει τον χειριστή.

6. Βεβαίωση ασφαλούς λειτουργίας του εξοπλισμού εργασίας (ορθή συναρμολόγηση - εγκατάσταση, καλή λειτουργία) και αρχείο συντήρησης αυτού στο οποίο θα καταχωρούνται τα αποτελέσματα των ελέγχων σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα 89/1999 (άρθρο 4)α παράγραφοι 3 και 6).

7. Πιστοποιητικό επανελέγχου ανυψωτικού μηχανήματος, οδηγίες χρήσης, συντήρησης και αντίστοιχο βιβλίο συντήρησης και ελέγχων αυτού σύμφωνα με την κοινή υπουργική απόφαση [Α] 15085/593/2003 (άρθρο 3 και άρθρο 4 παράγραφος 7).

5. Νομοθετήματα που περιέχουν πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο, τα οποία τηρούνται κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου.

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, πέρα από τα προαναφερόμενα, πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας, κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου.

Τα εν λόγω απαιτούμενα μέτρα αναφέρονται στα παρακάτω νομοθετήματα:

5.1. Κατεδαφίσεις: νόμος [Ν] 495/1976, προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 413/1977, προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρα 18 - 33, 104), κοινή υπουργική απόφαση 8243/1113/1991 (άρθρο 7), υπουργική απόφαση οίκοθεν 31245/1993, νόμος 2168/1993, προεδρικό διάταγμα 396/1994 (άρθρο 9 παράγραφος 4 παράρτημα ΙΙΙ), υπουργική απόφαση 3009/2/21-γ/1994, υπουργική απόφαση 2254/230/Φ.6.9/1994 και οι τροποποιήσεις αυτής: υπουργική απόφαση Φ.6.9/13370/1560/1995 και υπουργική απόφαση Φ6.9/25068/1183/1996, προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12 παράρτημα ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ, παράγραφος 11), κοινή υπουργική απόφαση 3329/1989 και η τροποποίηση αυτής: υπουργική απόφαση Φ.28/18787/1032/2000, προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 455/1995 και η τροποποίηση αυτού προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 2/2006, προεδρικό διάταγμα 212/2006, υπουργική απόφαση 21017/84/2009.

5.2. Εκσκαφές (θεμελίων, τάφρων, φρεάτων, κ.λ.π.), Αντιστηρίξεις: νόμος [Ν] 495/1976, προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 413/1977, προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρα 2 - 17, 40 - 42), υπουργική απόφαση 3046/304/1989 (άρθρο 8 - ασφάλεια και αντοχή κτιρίων, παράγραφος 4), κοινή υπουργική απόφαση 3329/1989 και η τροποποίηση αυτής: υπουργική απόφαση Φ.28/18787/1032/2000, νόμος 2168/1993, προεδρικό διάταγμα 396/1994 (άρθρο 9 παράγραφος 4 παράρτημα ΙΙΙ), υπουργική απόφαση 3009/2/21-γ/1994, υπουργική απόφαση 2254/230/Φ.6.9/1994 και οι τροποποιήσεις αυτής: υπουργική απόφαση Φ.6.9/13370/1560/1995 και υπουργική απόφαση Φ6.9/25068/1183/1996, προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 455/1995 και η τροποποίηση αυτού προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 2/2006, προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12 παράρτημα ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παράγραφος 10).

5.3. Ικριώματα και κλίμακες, Οδοί κυκλοφορίας - ζώνες κινδύνου, Εργασίες σε ύψος, Εργασίες σε στέγες: προεδρικό διάταγμα 778/1980, προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρα 34 - 44), νόμος 1430/1984 (άρθρα 7 - 10), κοινή υπουργική απόφαση 16440/Φ.10.4/445/1993, προεδρικό διάταγμα 396/1994 (άρθρο 9 παράγραφος 4 παράρτημα ΙΙΙ), προεδρικό διάταγμα 155/2004, προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12 παράρτημα ΙV μέρος Α παράγραφοι 1, 10 και μέρος Β τμήμα ΙΙ παράγραφοι 4 - 6, 14).

5.4. Εργασίες συγκόλλησης, οξυγονοκοπής & λοιπές θερμές εργασίες: προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 95/1978, προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρα 96, 99, 104, 105), προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 70/1990 (άρθρο 15), προεδρικό διάταγμα 396/1994 (άρθρο 9 παράγραφος 4 παράρτημα ΙΙΙ), Πυροσβεστική διάταξη 7, απόφαση 7568.Φ.700.1/1996, κοινή υπουργική απόφαση οίκοθεν 16289/330/1999.

5.5. Κατασκευή δομικών έργων (κτίρια, γέφυρες, τοίχοι αντιστήριξης, δεξαμενές, κ.λ.π.): προεδρικό διάταγμα 778/1980, προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρο 26 - 33, άρθρο 98), υπουργική απόφαση 3046/304/1989, προεδρικό διάταγμα 396/1994 (άρθρο 9 παράγραφος 4 παράρτημα ΙΙΙ), προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12 παράρτημα ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παράγραφος 12).

5.6. Προετοιμασία και διάνοιξη σηράγγων και λοιπών υπογείων έργων.

(Σήραγγες κυκλοφορίας οχημάτων, αρδευτικές σήραγγες, υπόγειοι σταθμοί παραγωγής ενέργειας και εργασίες που εκτελούνται στα υπόγεια στεγασμένα τμήματα των οικοδομικών ή άλλης φύσης έργων και σε στάθμη χαμηλότερη των 6.00 m κάτω από την επιφάνεια της γης.)

νόμος [Ν] 495/1976, προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 413/1977, προεδρικό διάταγμα 225/1989, κοινή υπουργική απόφαση 3329/1989 και η τροποποίηση αυτής: υπουργική απόφαση Φ.28/18787/1032/2000, νόμος 2168/1993, προεδρικό διάταγμα 396/1994 (άρθρο 9 παράγραφος 4 παράρτημα ΙΙΙ), υπουργική απόφαση 2254/230/Φ.6.9/1994 και οι τροποποιήσεις αυτής: υπουργική απόφαση Φ.6.9/13370/1560/1995 και υπουργική απόφαση Φ6.9/25068/1183/1996, υπουργική απόφαση 3009/2/21-γ/1994, προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 455/1995 και η τροποποίηση αυτού: προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 2/2006, προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12 παράρτημα ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παράγραφος 10).

5.7. Καταδυτικές εργασίες σε Λιμενικά έργα (Υποθαλάσσιες εκσκαφές, διαμόρφωση πυθμένα θαλάσσης, κατασκευή προβλήτας κ.λ.π. με χρήση πλωτών ναυπηγημάτων και καταδυτικού συνεργείου.)

προεδρικό διάταγμα 1073/1981 (άρθρο 100), νόμος 1430/1984 (άρθρο 17), προεδρικό διάταγμα 396/1994 (άρθρο 9 παράγραφος 4 παράρτημα ΙΙΙ), υπουργική απόφαση 3131.1/20/95/1995, προεδρικό διάταγμα 305/1996 (άρθρο 12 παράρτημα ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παράγραφοι 8.3 και 13).

6. Ακολουθεί κατάλογος με τα νομοθετήματα και τις κανονιστικές διατάξεις που περιλαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο.

Κατάλογος νομοθετημάτων και κανονιστικών διατάξεων: Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο

A. Νόμοι	
νόμος [N] 495/1976	(ΦΕΚ 337/A/1976)
νόμος 1396/1983	(ΦΕΚ 126/A/1983)
νόμος 1430/1984	(ΦΕΚ 49/A/1984)
νόμος 2168/1993	(ΦΕΚ 147/A/1993)
νόμος [N] 2696/1999	(ΦΕΚ 57/A/1999)
νόμος 3542/2007	(ΦΕΚ 50/A/2007)
νόμος 4412/2016	(ΦΕΚ 147/A/2016)
νόμος 3850/2010	(ΦΕΚ 84/A/2010)
νόμος 4030/2011	(ΦΕΚ 249/A/2012)
B. Προεδρικά διατάγματα	
προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 413/1977	(ΦΕΚ 128/A/1977)
προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 95/1978	(ΦΕΚ 20/A/1978)
προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 216/1978	(ΦΕΚ 47/A/1978)
προεδρικό διάταγμα 778/1980	(ΦΕΚ 193/A/1980)
προεδρικό διάταγμα 1073/1981	(ΦΕΚ 260/A/1981)
προεδρικό διάταγμα 225/1989	(ΦΕΚ 106/A/1989)
προεδρικό διάταγμα 31/1990	(ΦΕΚ 31/A/1990)
προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 70/1990	(ΦΕΚ 31/A/1990)
προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 85/1991	(ΦΕΚ 38/A/1991)
προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 499/1991	(ΦΕΚ 180/A/1991)
προεδρικό διάταγμα 395/1994	(ΦΕΚ 220/A/1994)
προεδρικό διάταγμα 396/1994	(ΦΕΚ 220/A/1994)
προεδρικό διάταγμα 397/1994	(ΦΕΚ 221/A/1994)
προεδρικό διάταγμα 105/1995	(ΦΕΚ 67/A/1995)
προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 455/1995	(ΦΕΚ 268/A/1995)
προεδρικό διάταγμα 305/1996	(ΦΕΚ 212/A/1996)
προεδρικό διάταγμα 89/1999	(ΦΕΚ 94/A/1999)
προεδρικό διάταγμα 304/2000	(ΦΕΚ 241/A/2000)
προεδρικό διάταγμα 155/2004	(ΦΕΚ 121/A/2004)
προεδρικό διάταγμα 176/2005	(ΦΕΚ 227/A/2005)
προεδρικό διάταγμα 149/2006	(ΦΕΚ 159/A/2006)
προεδρικό διάταγμα [ΠΔ] 2/2006	(ΦΕΚ 268/A/2006)
προεδρικό διάταγμα 212/2006	(ΦΕΚ 212/A/2006)
προεδρικό διάταγμα 82/2010	(ΦΕΚ 145/A/2010)
προεδρικό διάταγμα 57/2010	(ΦΕΚ 97/A/2010)
Γ. Υπουργικές αποφάσεις	
υπουργική απόφαση 130646/1984	(ΦΕΚ 154/B/1984)
κοινή υπουργική απόφαση 3329/1989	(ΦΕΚ 132/B/1989)
κοινή υπουργική απόφαση 8243/1113/1991	(ΦΕΚ 138/B/1991)
κοινή υπουργική απόφαση οίκοθεν Β.4373/1205/1993	(ΦΕΚ 187/B/1993)
κοινή υπουργική απόφαση 16440/Φ.10.4/445/1993	(ΦΕΚ 765/B/1993)
κοινή υπουργική απόφαση 8881/1994	(ΦΕΚ 450/B/1994)
υπουργική απόφαση οίκοθεν 31245/1993	(ΦΕΚ 451/B/1993)
υπουργική απόφαση 3009/2/21-γ/1994	(ΦΕΚ 301/B/1994)
υπουργική απόφαση 2254/230/Φ.6.9/1994	(ΦΕΚ 73/B/1994)
υπουργική απόφαση 3131.1/20/95/1995	(ΦΕΚ 978/B/1995)
υπουργική απόφαση Φ.6.9/13370/1560/1995	(ΦΕΚ 677/B/1995)
υπουργική απόφαση Φ6.9/25068/1183/1996	(ΦΕΚ 1035/B/1996)
υπουργική απόφαση οίκοθεν Β.5261/190/1997	(ΦΕΚ 113/B/1997)

κοινή υπουργική απόφαση οίκοθεν 16289/330/1999 κοινή υπουργική απόφαση οίκοθεν 15085/593/2003 κοινή υπουργική απόφαση Δ13Ε/4800/2003 κοινή υπουργική απόφαση 6952/2011 υπουργική απόφαση 3046/304/1989 υπουργική απόφαση Φ.28/18787/1032/2000 υπουργική απόφαση οίκοθεν 433/2000 υπουργική απόφαση οίκοθεν ΔΕΕΠΠ/85/2001 υπουργική απόφαση οίκοθεν ΔΙΠΑΔ/177/2001 υπουργική απόφαση οίκοθεν ΔΙΠΑΔ/889/2002 υπουργική απόφαση ΔΜΕΟ/Ο/613/2011 υπουργική απόφαση 21017/84/2009 Πυροσβεστική διάταξη 7, απόφαση 7568.Φ.700.1/1996	(ΦΕΚ 987/Β/1999) (ΦΕΚ 1186/Β/2003) (ΦΕΚ 708/Β/2003) (ΦΕΚ 420/Β/2011) (ΦΕΚ 59/Δ/1989) (ΦΕΚ 1035/Β/2000) (ΦΕΚ 1176/Β/2000) (ΦΕΚ 686/Β/2001) (ΦΕΚ 266/Β/2001) (ΦΕΚ 16/Β/2003) (ΦΕΚ 905/Β/2011) (ΦΕΚ 1287/Β/2009) (ΦΕΚ 155/Β/1996)
Δ. Εγκύκλιοι	
Εγκύκλιος 27/2003 Εγκύκλιος 6/2008 Εγκύκλιος Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας	ΔΕΕΠ Π/208/2003 ΔΙΠΑΔ/215/2008 10201/2012

ΝΕΜΕΑ 7-9-2020
ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΕ-ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ Τ.Υ.Π.Π.

ΣΤΑΥΡΟΣ Κ. ΚΟΥΣΤΑΣ
Πολιτικός Μηχανικός Π.Ε. 3

Συνοδεύει το υπ' αριθμ.
2017-9-20 Θμτ 8
Πρακτικό Τεχνικού Συμβουλίου
Δημοσίων Έργων
Πειφέρειας Πελοποννήσου